ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΜΙΚΡΟΦΩΤΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ: ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ

ΤΟΜΟΣ: Α'

ΤΕΥΧΟΣ: 1-26

ΕΤΟΣ: 1862-1863

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ιωάν. Μ. Ραπτάρχης

ΤΟΠΟΣ: Κωνσταντινούπολη

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ: Ε.Λ.Ι.Α.

ΗΜ/ΝΙΑ ΦΩΤΟΓΡ. Ιούλιος 1988

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Μ. ΡΑΠΤΑΡΧΟΥ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ.

1862.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΗΣ

ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ.

Ο ἠθικὸς σκοπὸς, εἰς ὃν ἀφορᾷ τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον δημοσιευόμενον Περιοδικὸν Σύγγραμμα, εἶνε ὅπως ἐπιβάλῃ τὸ ἐπ' αὐτὸ τὴν σωτήριον ἀνάγνωσιν εἰς ἐκείνην ἰδίως τὴν τάξιν τοῦ λαοῦ, ἥτις τὰ μάλιστα ἔχει ἀνάγκην αὐτῆς. Κατὰ ταῦτα, ἡ ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ πάντα τὰ ἐφικτὰ μέσα θέλει μετέλθει καὶ οὐδεμιᾶς θέλει φεισθῇ θυσίας ὅπως καταστῇ εὐχερὴς καὶ κατάλληλος πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων γνώσεων καὶ ὑγιῶν ἀρχῶν καὶ αἰσθημάτων.

Ὑπείκοντες τῷ συνήθει νόμῳ τῆς δημοσιογραφίας χαράττομεν ἐνταῦθα τὴν πορείαν, ἣν τὸ ἔργον ἡμῶν μέλλει νὰ διατρέξῃ σχεδὸν ἀπαρεγκλίτως. Ἕκαστον φυλλάδιον συνήθως θέλει περιλαμβάνει τὰ ἑξῆς:

Α'. Δύω ἢ καὶ πλειότερα διηγημάτια, εἴτε καθαρῶς ἱστορικὴν ἔχοντα τὴν ὑφὴν εἴτε ἀλληγορικὰ μεταπεφρασμένα ἐκ διαφόρων γλωσσῶν καὶ ἐνίοτε πρωτότυπα. Τὰ διηγήματα ταῦτα τοῦτο θὰ ἔχωσι πρώτιστον χαρακτηριστικὸν νὰ ὦσι τερπνὰ καὶ σύντομα, πολὺ σπανίως διακοπτόμενα, ὅταν ἡ ἐπέκτασίς των καταντᾷ ἐπαισθητή.

Β'. Ἀνὰ μίαν τοπογραφίαν ἢ περιήγησιν, ἢ περιγραφὴν τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων διαφόρων λαῶν, εἴτε ἐκ τῶν ἀγνώστων ἡμῖν καὶ ἀπομεμακρυσμένων, εἴτε καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν γνωστῶν. Αἱ περιηγήσεις αὗται θέλουσιν εἶσθαι γεγραμμέναι εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ διεγείρωσι τὴν περιέργειαν τοῦ ἀναγνώστου.

Γ'. Ὑπὸ τὸν τίτλον Σύμμικτα θέλουν καταχωρίζεσθαι λίαν συντόμως διαφόρου ὕλης καὶ περὶ ποικίλων ὑποθέσεων, εἴτε τερπνῶν εἴτε σπουδαίων, πραγματευόμενα τεμάχια ἢ ἀποσπάσματα, ὧν ἕκαστον θέλει φέρει τὴν κατάλληλον ἐπιγραφήν.

Δ'. Ἀνὰ εἷς μῦθος στιχουργημένος, ἐκ τῶν τοῦ Λαφονταίνου ἢ ἄλλων μυθοποιῶν μεταπεφρασμένος ἢ καὶ πρωτότυπος ἐνίοτε, θέλει καταχωρίζεσθαι ἑκάστοτε ἐν τῇ ΕΠΤΑΛΟΦΩ. Σημειωτέον δὲ ὅτι πολλοὶ τῶν μύθων τούτων, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ τῶν δημοσιευομένων, δὲν θέλουσιν ἀποκλείεσθαι τῆς ἐν τῷ Συγγράμματι ἡμῶν δημοσιεύσεως διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐδημοσιεύθησαν ἀλλαχοῦ ἄλλοτε. Πᾶν καλὸν, καίτοι δημοσιευθέν ποτε ἀλλ' ἐρριμμένον ἐν γωνίᾳ καὶ παραβύστῳ, θέλει συλλέγεσθαι μετὰ προσοχῆς, θέλει ἀνανεοῦσθαι καὶ, οὕτως εἰπεῖν, ἀπαθανατίζεσθαι δημοσιευόμενον κατὰ σειρὰν ἐν τῇ ΕΠΤΑΛΟΦΩ. Προβλέπομεν ἀπὸ τοῦδε τὰς κατακραυγὰς πολλῶν συστηματικῶς λεπτολόγων καὶ αὐστηρῶν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐπικριτῶν, καὶ ὅμως διὰ πολλοὺς λόγους διακηρύττομεν εὐσταθῶς ὅτι ἡ πρόθεσίς μας εἶνε ἀμετάκλητος.

Ε'. Ὑπὸ τὸν τίτλον Ποικίλα, Ἀνέκδοτα καὶ Ἀστεῖα, θέλουν περιλαμβάνεσθαι τὰ ἀστειότερα γεγονότα καὶ τὰ περιεργότερα ἀνέκδοτα, λογοπαίγνια κτλ. εὐμεθόδως ἐκτεθειμένα καὶ ἔν τινι τάξει, ἐκ διαφόρων δὲ Εὐρωπαϊκῶν συγγραμμάτων ἠρανισμένα.

ΣΤ'. Συχνότατα τὰ ἀναγκαιότερα τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας ἔργα, ὡς καὶ τὰ ὠφελιμώτερα διὰ τὸν βίον παραγγέλματα τῆς ὑγιεινῆς θέλουν κατέχει θέσιν μεταξὺ τῶν στηλῶν τῆς ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ, συντόμως καὶ ἁπλούστατα ἐκτεθειμένα.

Ζ'. Ἡ αἰσθηματικὴ ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ δὲν κλείει τὰς στήλας αὐτῆς εἰς τὴν ποίησιν, διότι δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ διάγῃ βίον ἄμουσον· ὁσάκις λοιπὸν τῇ προσφέρονται ποιημάτια παρὰ τῶν ὁμογενῶν, ἀσμένως θέλει δέχεσθαι αὐτὰ μετὰ μικράν, ἐννοεῖται, βάσανον.

Η'. Ἐκτεταμένον καὶ ἴδιον παράρτημα ἡ ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ δὲν θὰ ἔχῃ, καθὸ ἀποφεύγουσα συστηματικῶς τὰ σχοινοτενῆ καὶ ἀτελεύτητα μυθιστορήματα, ὧν ἡ χρῆσις ἀντιβαίνει, κατ' αὐτὴν, εἰς τὴν φύσιν καὶ τὸν προορισμὸν τῶν Περιοδικῶν Συγγραμμάτων. Ἡμεῖς ἀντὶ τοιούτων θέλομεν καταχωρίζει, ἐν τέλει μὲν ἑκάστου φυλλαδίου οὐχὶ ὅμως ἐπὶ σκοπῷ ὅπως ἀποτελέσωμεν ἀκολούθως ἴδιον βιβλίον ἀλλ' ἀσχέτως, ἔργα ἐπιστημονικὰ πλὴν οὐδόλως ἄμοιρα περιεργείας καὶ τερπνότητος· οἷον, τὰ ἐπαγωγότερα μαθήματα τῆς Ἀστρονομίας, ἁπλῶς καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν εὐμεθόδως ἐκτεθειμένα πρὸς κοινὴν κατάληψιν, τὰς ἐφευρέσεις καὶ ἀνακαλύψεις διαφόρων πραγμάτων, κτλ. κτλ.

Συνεργάτας ἰδίους πρὸς τὸ παρὸν δὲν ἔχομεν· πᾶς τις τῶν ὁμογενῶν δύναται νὰ συνδράμῃ τὴν ΕΠΤΑΛΟΦΟΝ διὰ πραγματειῶν συντόμων, τερπνῶς καὶ ἀφελῶς γεγραμμένων μηδόλως δὲ ἀντιβαινουσῶν εἰς τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς τῆς κοινωνίας καὶ τὰ καθεστῶτα. Ἡ πρόθεσίς μας εἶνε ὅπως καταστήσωμεν τὴν ΕΠΤΑΛΟΦΟΝ κοινὸν κτῆμα τοῦ λαοῦ, καὶ παρορμήσωμεν τὴν φιλοτιμίαν αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀναγινώσκειν, ἀφοῦ πλέον εἶνε ἀναντίρρητον ὅτι διὰ τῆς συχνῆς ἀναγνώσεως πρὸ πάντων ὁ ἄνθρωπος μορφοῦται, τελειοποιεῖ τὰς ἰδέας του καὶ γίνεται ἄξιος τοῦ προορισμοῦ του.

Ἐπειδὴ τὰ πλειότερα σχεδὸν τῶν καταχωρισθησομένων ἐν τῷ Συγγράμματι ἡμῶν διηγηματίων, ἢ λοιπῶν τοιαύτης ὕλης ἔργων, εἰσὶ μεταφράσεις κατ' ἐκλογὴν ἐκ πασῶν τῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν, διὰ τοῦτο θεωροῦντες περιττὸν νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν ἐν κεφαλίδι ἑκάστου ἐξ αὐτῶν τὴν λέξιν Μετάφρασις, εἰδοποιοῦμεν ὅτι ὁσάκις ἔργον τι δὲν φέρει τὴν ἐπιγραφὴν Πρωτότυπον θέλει λογίζεσθαι ἀφεύκτως ὡς μεταπεφρασμένον. Τὰ κυριώτερα λοιπὸν καὶ περιεργότερα τῶν ξένων φιλοπονημάτων, ἐν ἐλλείψει ἰδίων, θέλουσιν εἶσθαι ἡ ἀνεξάντλητος πηγὴ, ἐξ ἧς θὰ ἀρυώμεθα πάντοτε περιεσκεμμένως καὶ κατ' ἐκλογὴν, ἰδίως δὲ θέλομεν συλλέγει καρποὺς ἐκ τῶν ἀθερίστων λειμώνων τῆς Ἀσιατικῆς φιλολογίας· τὰς δὲ ἡμετέρας μεταφράσεις, ἢ καὶ τὰ ἴδια ἔργα, θέλομεν διαστέλλει τῶν λοιπῶν θέτοντες ὑπ' αὐτὰ τὸ ἀρκτικὸν στοιχεῖον τοῦ προσηγορικοῦ ἡμῶν ὀνόματος Ῥ. Γλῶσσαν δὲ θέλομεν προσπαθήσει νὰ μεταχειριζώμεθα συστηματικῶς οὐχὶ τὴν χυδαίαν οὔτε τὴν φορτικῶς ἀρχαίζουσαν, ἀλλὰ τὴν μέσην καὶ καθαρεύουσαν καὶ ἑπομένως καταληπτὴν τοῖς πᾶσι.

Τοιαύτη τις θέλει εἶσθαι ἡ πορεία τοῦ ἔργου ἡμῶν, καὶ τίποτε πλειότερον δὲν ἔχομεν νὰ εἴπωμεν εἰς τὸ δημόσιον. Τὸ πρόγραμμα τῆς ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ οὐδόλως εἶνε ἐγωϊστικὸν, διότι πρὶν ἢ ἀποδυθῇ εἰς τὸν ἀγῶνα ἐστάθμισε καλῶς ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις, ἃς ἀναλαμβάνει ἐνώπιον τοῦ Πανελληνίου, καὶ τὰς ὁποίας ἔχει τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν ὅπως ἐπὶ πολὺν χρόνον, σὺν Θεῷ, ἐκτελέσῃ τὸ κατὰ δύναμιν πιστῶς καὶ σχεδὸν κατὰ γράμμα. Εὐτυχὴς ἂν δυνηθῇ νὰ ἐμμείνῃ εἰς τὴν ὁδὸν ἣν ἐχάραξεν. Εἰς δὲ τοὺς φιλοκάλους καὶ ἐπιεικεῖς ἀναγνώστας ἀπόκειται πρὸ πάντων ὅπως, παραβλέποντες ἑκάστοτε τὰς ἐλλείψεις της — διότι « Οὐ πάνυ γε ῥᾴδιόν ἐστιν εὑρεῖν ἔργον, ἐφ' ᾧ οὐκ ἄν τις αἰτίαν ἔχοι, » — παρορμῶσιν αὐτὴν εἰς τὴν ἐπίπονον ὁδὸν, ἣν προτίθεται νὰ βαδίσῃ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 10 Αὐγούστου 1862.

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ.

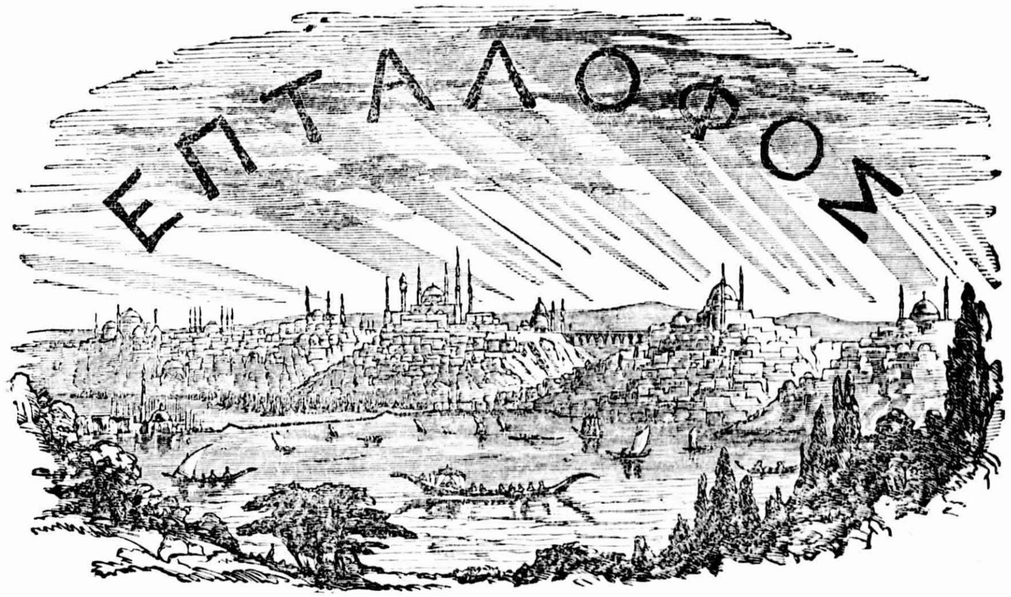

10 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ, 1862. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 1.

ΤΑ ΤΡΙΑ ΠΤΕΡΩΤΑ ΑΝΘΗ.

Εἰς τὸ βασίλειον τοῦ ἡλίου, πρὸς τὸ βάθος τῶν Ἰνδιῶν, διακοσίας καὶ ἑβδομήκοντα ἡμέρας μακρὰν ἀπὸ ἐδῶ, κατὰ τὰς εὐδαίμονας ἐκείνας καὶ τρισολβίας χώρας, ὅπου ὁ μόσχος καὶ ἡ ἄμβαρις ἀντικαθιστῶσι τοὺς ἀγρίους θάμνους, ἔζη μέγας καὶ δίκαιος Σουλτάνος, τοῦ ὁποίου ἡ ψυχὴ ἦτο ἀρεστὴ παρὰ τῷ Ἀλλὰχ, καὶ ἡ προσευχή του εὐπρόσδεκτος πάντοτε εἰς τὸ ἱλαστήριον τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ Θεὸς εὐλόγησεν αὐτὸν εἰς τὰ τέκνα του, ῥίψας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τρεῖς ψυχὰς Χουρὶ, καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ Σουλτάνος ἔσχε τρεῖς θυγατέρας ἐκ τῆς εὐνοουμένης του Σουλτάνης. Αὗται ἐγεννήθησαν ταὐτοχρόνως, κρατούμεναι διὰ τῶν χειρῶν, καὶ τόσον ὡμοίαζον μεταξύ των, ὥστε ἡ μήτηρ των ἔθεσεν ἀνὰ ἓν διαφορετικὸν ἄνθος εἰς τὸ λίκνον των διὰ νὰ τὰς διακρίνῃ: ῥόδον διὰ τὴν πρωτότοκον Φατιμὲ, λευκάνθεμον διὰ τὴν δευτερότοκον Λαλιζὲρ, καὶ κύανον διὰ τὴν τρίτην, τὴν Γκιούλλι-φερ. Χαραὶ καὶ εὐθυμίαι διήρκεσαν ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἑπτὰ νύκτας κατὰ συνέχειαν μυριάδες πυροτεχνημάτων ἐσελάγιζον τὸν ὁρίζοντα.

« Δὲν εἶνε μόνον τὰ πτηνὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πτέρυγας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄνθη.

« Ὁ Προφήτης ὑπεμειδίασεν εἰς τὰ νέα ταῦτα κοράσια, ἅτινα ηὐξήθησαν ὡς τὴν ὑψίκορμον φοινικιὰν καὶ ἀνεπτύχθησαν ὡς τὸν λωτὸν, ὅστις ἀνθεῖ ἀνὰ πᾶν ἑκατοστὸν ἔτος διὰ νὰ καθωραΐζῃ τὴν γῆν. Οἱ μεγάλοι ἐλέφαντες ἔκλινον αὐθορμήτως τὸ γόνυ πρὸ αὐτῶν, οἱ δὲ αἰχμάλωτοι λέοντες ἐσιώπων ὑπὸ τὸ μαγευτικὸν βλέμμα των, καὶ οἱ πιστοὶ ὑπήκοοι τοῦ τρισολβίου πατρός των ὑπεκλίνοντο μέχρις ἐδάφους, ὅταν αὗται διήρχοντο τὰς ὁδοὺς κεκαλυμμέναι διὰ τῶν λευκῶν ὡς τὴν χιόνα πέπλων των. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἀκάθαρτοι Βραχμᾶνες διηγοῦντο ὅτι ἦσαν θυγατέρες τοῦ Βισνοῦ καὶ τῆς Ῥαχκῆ, τῆς θεᾶς τοῦ κάλλους· ἀλλ' αὗται ἦσαν πισταὶ εἰς τὸ ἱερὸν Κοράνιον, καὶ ὁ Μωάμεθ τὰς ἠπένιζε σεμνυνόμενος ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ.

« Δὲν εἶνε μόνον τὰ πτηνὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πτέρυγας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄνθη.

« Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν νέων τούτων ἐπιγείων Χουρὶ ἦσαν πρασινόχροες, ὡς τὰ κύματα τῆς θαλάσσης τῶν κοραλλίων νήσων· καὶ ἐξ ἐκείνων τῶν ὀφθαλμῶν, οἵτινες φαίνονται ὅτι ῥίπτουσι βλέμματα ἐκ τοῦ βάθους τῆς καρδίας καὶ βυθίζονται εἰς τὰς καρδίας, ὡς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ λυγκὸς, τοὺς διαπερῶντας τοὺς βράχους. Ἀλλ' οἱ ὡραῖοι οὗτοι ὀφθαλμοὶ των ταῖς ἐπροξένησαν δυστυχίαν, ὅπως πληρωθῇ τὸ ὑπὲρ αὐτῶν γραφὲν εἰς τὰς οὐρανίας δέλτους. Ἡ καρδία των ἔμενεν ὡς ἐσφραγισμένον βιβλίον· κανεὶς ἐκ τῶν πιστῶν ἡγεμόνων δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ χάριν πρὸ τοῦ πέπλου των, καὶ οἱ ἐνιαυτοὶ

δεκαεπτὰ ἤδη φορὰς ἔπεσαν ἐκ τοῦ δένδρου τῆς ζωῆς, χωρὶς αὐταὶ νὰ δρέψωσι τὸν καρπὸν τοῦ ἔρωτος. Ἐφαίνοντο περιμένουσαι μυστηριώδη τινὰ ἐραστὴν, ὡς τὸν πρῶτον ἀστέρα τῆς ἑσπέρας.

« Δὲν εἶνε μόνον τὰ πτηνὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πτέρυγας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄνθη.

« Ἔφθασε τέλος ὁ πολυπόθητος οὗτος ἐραστὴς, ἔφθασεν ἐκ τῶν ἀπομεμακρυσμένων βορείων χωρῶν. Ἡμέραν τινὰ οἱ ἄπιστοι ἀπεβιβάσθησαν εἰς τοὺς τόπους τοῦ Προφήτου. Ὁρμητικὴ θύελλα ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ προσορμισθῶσιν αὐτόθι, ἕν ἔτος ἀφοῦ ἐγκατέλειπον τὸν κατηραμένον τόπον των, ὅπου ὁ ἥλιος εἶνε τόσον σκυθρωπὸς, ὥστε τοὺς ἀφίνει νὰ ἀποθάνωσιν ἀπὸ τὸ ψῦχος. Ἀπεβιβάσθησαν λοιπὸν ζητοῦντες φιλοξενίαν παρὰ τῶν Ἰσλὰμ μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ των, ὡχρολεύκου χριστιανοῦ ὡς τὴν χιόνα τοῦ τόπου του, καὶ ξανθοῦ ὡς τὰ φύλλα τῶν δένδρων αὐτῶν, ἀλλ' ὅστις δὲν ἦτο ἄξιος οὐδὲ τὸ ὑποζύγιον ἑνὸς τῶν παραμικροτέρων υἱῶν τοῦ Ἀλλὰχ νὰ περιποιηθῇ. Εἶχεν ὅμως τὸ βλέμμα ὑποπράσινον ὡς τοῦ θαλασσίου κύματος, ἦτο εὐειδὴς, καὶ ὅταν αἱ τρεῖς κόραι τοῦ Σουλτάνου τὸν εἶδον εἰς μίαν ἐπίσημον ἀκρόασιν παρὰ τῷ πατρὶ αὐτῶν, ἐσκίρτησαν ὄπισθεν τῶν χρυσῶν κιγκλίδων τῆς κρύπτης των. Ἀκτίς τις ἐγλίστρησεν ἐκ τῶν βλεφαρίδων των πρὸς τὸ βαθὺ βλέμμα τοῦ ἀπίστου, αἱ δὲ καρδίαι των συνεχύθησαν καὶ αἱ τρεῖς τὸν ἠγάπησαν ὁμοθυμαδόν. Τὸν ἤκουσαν ὁμιλοῦντα περὶ τοῦ πλήρους χιόνος καὶ δυστυχίας τόπου του, ὅστις στενάζει ὑπὸ τοὺς πλέον μεμακρυσμένους ἀστέρας, καὶ εἶπον καθ' ἑαυτὰς ὅτι θὰ ἄφινον εὐχαρίστως τὸν ἥλιον τοῦ Ἀλλὰχ, τὸν πατέρα των τὸν μέγαν Σουλτάνον, καὶ τὸ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου παλάτιόν των καὶ τὸ ἐξ ἀνθέων χαρέμιόν των διὰ τὴν γῆν τοῦ ἐραστοῦ των· διότι εἰς ἐραστὴς προξενεῖ περισσοτέραν θέρμην εἰς τὴν καρδίαν παρὰ αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, καὶ εἶνε προσφιλέστερος τοῦ πατρὸς καὶ εὐωδέστερος τῶν ἀνθέων.

« Δὲν εἶνε μόνον τὰ πτηνὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πτέρυγας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄνθη.

« Ὁ ἔρως εἶνε διακαέστατος εἰς τὴν Ἀσίαν, ὅπου τὰ ἀρώματα μεταβάλλονται εἰς θηλητήριον, καὶ παγωμένος εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπου ὁ οὐρανὸς εἶνε κεκαλυμμένος ἀπὸ νέφη καὶ τὸ ῥόδον στερεῖται εὐωδίας. Ὁ ἄπληστος Φράγκος εἰσῆλθεν εἰς τὰ πλοῖα ἐκεῖνα διὰ νὰ κατακτήσῃ χρυσὸν καὶ ὄχι γυναικείας καρδίας. Εἰς μάτην ἡ τροφὸς τῶν Σουλτανίδων τῷ ἔδειξε τὴν ὁδὸν τοῦ ἀπροσίτου χαρεμίου· ἐφοβήθη διὰ τὴν ζωήν του καὶ ἀνεχώρησε κρυφίως, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ πλούτη, ὡς ἐὰν ὁ χρυσὸς, ἀκτὶς τῆς γῆς, ἀξίζει καλλήτερον τοῦ ἔρωτος, ἀκτῖνος τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ αὐτὴ θύελλα, ἥτις τὸν ἔφερε, τὸν ἐπανήγαγεν εἰς τοὺς τόπους τοῦ λοιμοῦ καὶ τῆς χολορρόιας.

« Δὲν εἶνε μόνον τὰ πτηνὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πτέρυγας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄνθη.

« Ἐν τοσούτῳ αἱ ἡγεμονίδες δὲν ἔκλαυσαν ποσῶς, ἀλλ' ἡ πρωτότοκος Φατιμὲ, τὸ ῥόδον, εἶπε πρὸς τὰς ἀδελφάς της· « Λύτὸς εἶνε ὁ ἐραστὴς τῆς ψυχῆς μας, τὸ ἄστρον τῆς ζωῆς μας· πρέπει νὰ ὑπάγωμεν πρὸς αὐτὸν, διὰ νὰ γίνωμεν συμβίαι του εἰς τοὺς τόπους, ὅπου εἶνε οἱ γονεῖς του καὶ τὰ παλάτια τῶν βασιλέων του! » — Λαλιζὲρ, τὸ λευκάνθεμον, εἶπε· « Πρέπει νὰ ὑπάγωμεν νὰ τὸν ἐπανεύρωμεν, πρὶν ἐκλέξῃ ἐκεῖ κάτω ἄλλας γυναῖκας ἀνθ' ἡμῶν, καὶ τότε ἡμεῖς θὰ ἀποθάνωμεν ἀπὸ ζηλοτυπίαν! » — « Εἶνε ὁ Κύριος καὶ κατακτητὴς τῶν καρδιῶν μας, ἔψαλεν ἐπὶ τῆς βαρβίτου αὐτῆς Γκιούλλι-φερ, τὸ κύανον, καὶ ἡμεῖς εὔμεθα τὰ ἀγαθά του καὶ αἱ αἰχμάλωτοί του· εἶνε λοιπὸν δίκαιον νὰ τῷ φέρωμεν τὴν εὐδαιμονίαν! ». . . Καὶ ἀφοῦ ἐνηγκαλίσθησαν καὶ κατηςπάσθησαν τὸν πατέρα των, ὅστις ὑπεμειδία ἀγνοῶν τὴν δυστυχίαν του, ἐδραπέτευσαν διὰ νυκτὸς ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ καὶ εὐώδους παλατίου των μόναι, πεζαὶ καὶ ἐπαναλαμβάνουσαι: « Ὑπάγωμεν εἰς τοὺς τόπους τῶν πάγων καὶ τῶν χιόνων, διὰ νὰ εὕρωμεν τὸν ἐραστήν μας! »

« Δὲν εἶνε μόνον τὰ πτηνὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πτέρυγας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄνθη.

« Πλὴν πολὺ, παρὰ πολὺ εἶνε τὸ διάστημα τὸ διαχωρίζον τὴν γῆν τῶν πιστῶν ἀπὸ τοῦ τόπου τῶν ἀπίστων, τόσον πολὺ, ὅσον εἶνε ἀπὸ τοῦ παραδείσου εἰς τὸν ᾅδην· καὶ ἀφοῦ αὐταὶ περιεπάτησαν πολὺν καιρὸν, παρὰ πολὺν καιρὸν, χωρὶς κἂν νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὸν ἀπομεμακρυσμένον ἐκεῖνον τόπον, ἀπαράλλακτα ὡς εἰς τὴν ἔρημον βαδίζει ὁ ὁδοιπόρος πρὸς τὴν ὡραίαν κοιλάδα, ἥτις ἀπατᾷ τὰς αἰσθήσεις του καὶ ὅμως δὲν φαίνεται εἰμὴ εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐσταμάτησαν μίαν ἡμέραν καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλας. « Ἐδῶ πρέπει νὰ ἀποθάνωμεν! . . . » Καὶ ἀπέθανον, κρατούμεναι καὶ αἱ τρεῖς διὰ τῶν χειρῶν, ὡς ὅταν ἦλθον κατὰ πρώτην φορὰν εἰς τὸν κόσμον.

« Δὲν εἶνε μόνον τὰ πτηνὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πτέρυγας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄνθη.

« Εἷς ἄγγελος ἐπέτα ὑπεράνω τοῦ τόπου ἐκείνου κατ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ὥραν, καὶ ἔκραξε πρὸς τὸν Μωάμεθ, εἰρήνη ἐπ' αὐτῷ! « Πολυδύναμε αὐθένα! αἱ τρεῖς Χουρὶ ἀπέθανον ζητοῦσαι τὸν ἀγαπητὸν τῆς καρδίας των. » Ὁ Προφήτης ἔρριψε πρὸς αὐτὰς βλέμμα οἴκτου, καὶ ἠσθάνθη δάκρυ ἀναβλύζον ὡς μαργαρίτης ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ σπινθηροβολοῦν ἐπὶ τῆς σεβασμίας γενειάδος του, λευκοτέρας τῆς χιόνος· εἶτα εἶπεν:

« Ἂς μετασχηματισθῶσιν εἰς ἄνθη, ἡ μὲν Φατιμὲ εἰς ῥόδον, ἡ Λαλιζὲρ εἰς λευκάνθεμον, καὶ ἡ Γκιούλλι-φερ εἰς κύανον, ὡς τὰ ἄνθη τῆς κοιτίδος των! ἂς γίνωσιν ἄνθη εὐώδη καὶ ἁπλᾶ, ὡς ὅτε ἦσαν γυναῖκες· ἂς ἦνε ἄνθη καὶ ἂς ἔχωσι πτέρυγας ὡς τῶν πτηνῶν, διὰ νὰ ζητῶσιν ἀκόμη τὸν ἀγαπητὸν τῆς καρδίας των, ὡς τὸν ἐζήτουν ὅταν ἦσαν γυναῖκες. Καὶ ὁ ἄνεμος θέλει εἶσθαι ὁ ὑπηρέτης των· θὰ τὰς φέρῃ ἐπὶ τῆς πνοῆς του ἕκαστον φθινόπωρον ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, διὰ νὰ ἐπανεύρωσιν ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ζητεῖ ἡ καρδία των· αὐταὶ θέλουν ἀνθεῖ πανταχοῦ, ὑπὸ τὴν χιόνα καὶ ὑπὸ τὸν ἥλιον, μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ κόσμου, ὁπότε θέλουσι τὸν εὕρει, ὅταν ὁ Ἀλλὰχ κάμῃ τὴν διανομὴν τῶν ψυχῶν. »

« Τὰ τρία ἄνθη, ῥόδον, λευκάνθεμον καὶ κύανον, ἤνθησαν παρευθὺς ἐπὶ τοῦ ὄρους, καὶ ἔκτοτε ἐκπληροῦται ὁ λόγος τοῦ ἰσχυροῦ Προφήτου.

« Δὲν εἶνε μόνον τὰ πτηνὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πτέρυγας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄνθη. »

Ὁ Ἄραψ μυθολόγος ἐστάθη μίαν στιγμὴν, εἶτα ἐπανέλαβε:

« Μέγας εἶνε ὁ Θεὸς, καὶ ὁ Μωάμεθ εἶνε Προφήτης του! Ἡ Δαμασκὸς εἶνε πόλις εὐλογημένη παρὰ τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ ἄνεμος, δοῦλος τοῦ Κυρίου του, ἔφερε τὸ ἔτος τοῦτο τὰ τρία πτερωτὰ ἄνθη εἰς τὴν Ἀσίαν. »

Τότε, βυθίσας τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιόν του, ἐξήγαγεν ἀπ' αὐτοῦ τρία μικρὰ ἄνθη, ἴου μέγεθος ἔχοντα, τὸ ἕν ῥόδινον, τὸ ἄλλο λευκὸν καὶ τὸ ἕτερον κυανόχρουν· καὶ αὐτὰ ἦσαν αἱ τρεῖς ἀδελφαὶ τοῦ διηγήματός του.

Τὰ ἐθεώρησε σιωπηλῶς, εἶτα ὅλοι οἱ Ἄραβες, κλίναντες τὰ γόνατα, ἔλαβον ἄμμον διὰ νὰ μιμηθῶσι τοὺς θείους ἀγνισμοὺς, καὶ ἤρχισαν τὴν προσευχὴν των ἀπὸ τῆς πανδήμου ῥήτρας: « Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, τοῦ οἰκτίρμονος καὶ ἐλεήμονος! »

Ῥ.

ΤΟ ΚΑΤΟΠΤΡΟΝ.

ΚΑΤΑ τινα λίαν μεμακρυσμένην ἐποχὴν, καθὸ προγενεστέραν τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἡ Θέτις παρήγγειλεν εἰς τὸν Ἥφαιστον τὴν κατασκευὴν τῶν ὅπλων καὶ τῆς περιφήμου ἀσπίδος, ἅτινα προώριζε διὰ τὸν ἥρωα υἱόν της Ἀχιλλέα, ἔζη ἡγεμών τις, ὁ ἰσχυρότερος τῆς ἐποχῆς του, τιμώμενος παρ' ἁπάντων, καὶ ὅστις ἦν ὁ τρόμος τῶν ἐχθρῶν του, ὁσάκις ἐφαίνετο ἐπερχόμενος κατ' αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πολεμικοῦ διτρόχου ἅρματός του μὲ τὴν λόγχην εἰς χεῖρας. Ἡμέραν τινὰ ἀπεστάλη πρὸς αὐτὸν κατεπειγόντως ἔκτακτός τις πρεσβεία. Εἷς ἐκ τῶν φίλων του ἡγεμόνων, ὅστις ἦν καὶ γείτων του, προσεβλήθη ἐξ ἀπροόπτου ὑπὸ ἐχθρικοῦ στρατοῦ, διὸ καὶ εὑρέθη εἰς τὴν δυσχερεστάτην θέσιν τοῦ νὰ ζητήσῃ τὴν βοήθειαν τοῦ ἰσχυροῦ συμμάχου του· ἰδίως δὲ τὸν παρεκάλει ὅπως τεθῇ καὶ ὁ ἴδιος ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐκστρατείας, διότι ἡ παρουσία του μόνη ἠδύνατο νὰ τρέψῃ εἰς φυγὴν τοὺς ἀντιπάλους. Ὁ ἡγεμὼν δὲν εἶχεν ἀνάγκην παρακλήσεων ὅπως ὑπακούσῃ εἰς πρόσκλησιν, ἥτις δὲν ἦτο ἡ πρώτη ἀπευθυνθεῖσα πρὸς αὐτόν. Συνήθροισε λοιπὸν τοὺς στρατιώτας του, τοὺς διέταξε νὰ ὁπλισθῶσι διὰ τῶν πανοπλιῶν των, παρεσκεύασε τὸ ἅρμα του καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἦτο ἕταιμος νὰ πετάξῃ πρὸς βοήθειαν τοῦ γείτονός του. Τὰ πάντα ἦσαν ἐν τάξει, καὶ δὲν τῷ ἔλειπεν ἄλλο τι εἰμὴ ἡ ἀσπίς του. . . . Ἀλλ' ἡ ἀσπίς του αὕτη δὲν εὑρίσκετο· οἱ ὑπηρέται ἔτρεχον ἀπὸ τὴν μίαν ἄκραν τοῦ παλατίου εἰς τὴν ἄλλην, ἠρεύνων ὅλας τὰς γωνίας, ἐπανήρχοντο εἰκοσάκις εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, καὶ μ' ὅλον τῶν ζῆλόν των, μ' ὅλην τὴν προθυμίαν καὶ τὴν ἀγωνίαν των, μ' ὅλην τὴν ἀνυπομονησίαν τοῦ κυρίου των, πᾶσα ἔρευνα ἀπέβαινε ματαία· ἡ ἀσπὶς εἶχε γίνει ἄφαντος.

Πλήρης ἀπελπισίας ὁ ἡγεμὼν, ἐνόμιζεν ἑαυτὸν ἀτιμαζόμενον διὰ τῆς ἀργοπορίας ταύτης. Καὶ πῶς! πρὸ τοσούτων ὡρῶν τὸν προσεκάλουν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, καὶ αὐτὸς οὔτε καθ' ὁδὸν ἐβλήθη ἀκόμη· φίλος τις ἐπεκαλεῖτο τὴν βοήθειάν του, καὶ αὐτὸς δὲν ἐγκατέλειψεν εἰσέτι τὸ παλατιόν του. Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἦτο ὅλως ἀδύνατον νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν μάχην ἄνευ ἀσπίδος· ἦτο πρᾶγμα ἀνάρμοστον καὶ πρωτοφανές. Πλὴν, φεῦ! καὶ πῶς ἄλλως ἠδύνατο νὰ πράξῃ; ποίαν ἀπόφασιν ἠδύνατο νὰ λάβῃ; ὁ καιρὸς ἦτο πολύτιμος.

Πάραυτα ὁ ἡγεμὼν ἐνεπνεύσθη ὑπὸ εὐτυχοῦς ἰδέας. Εἶχε μίαν γυναῖκα νέαν καὶ θελκτικωτάτην, εἰς ἄκρον δὲ συνετὴν καὶ νοήμονα, παρὰ τῆς ὁποίας ἐζήτει εἰς πολλὰς περιστάσεις συμβουλὰς, αἵτινες καὶ ἐπετύγχανον πολλάκις. Ἔτρεξε λοιπὸν μετὰ σπουδῆς εἰς τὸν γυναικωνίτην του, διὰ νὰ συμβουλευθῇ ἐπὶ τῆς ἀκροσφαλοῦς ταύτης περιστάσεως τὴν ὡραίαν σύντροφόν του, καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ἄλλος ἐκτὸς αὐτοῦ ἠδύνατο νὰ ἀνοίξῃ. Πλὴν ὁποῖον θέαμα παρέστη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του! Περιεστοιχισμένη ὑπὸ τῶν θεραπαινίδων της ἡ νεαρὰ ἡγεμονὶς, ἐκτενίζετο ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐνησχολεῖτο εἰς τὸ νὰ προσηλώσῃ περὶ τὸν τράχηλον καὶ τοὺς ὡραίους βραχίονάς της τὰ πολύτιμά της κοσμήματα· καθημένη δὲ ἐπὶ σκίμποδος εἶχε πρὸ αὐτῆς πρᾶγμά τι, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐνοπτρίζετο·

καὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο ἄλλο τι, εἰμὴ ἡ ἀσπὶς τοῦ συζύγου της! Ἡ ἀσπὶς αὕτη, λίαν ἐστιλβωμένη οὖσα, ἀντηνάκλα καθαρῶς καὶ εὐκρινέστατα τὸ πρόσωπόν της, ἡ δὲ καλὴ ἡγεμονὶς ἐφαίνετο ὅλως διόλου περιχαρὴς ὑπὸ τῆς εὐχαρίστου ταύτης θεωρίας.

Ἂς κρίνῃ ἕκαστος τὴν ὀργὴν τοῦ ἥρωός μας, πλὴν ἂς μὴ λησμονήσῃ ἀφ' ἑτέρου ὅτι αἱ γυναικεῖαι χάριτες ἴσχυσαν νὰ θέσωσιν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀδαμάστου Ἡρακλέους τὴν ἠλακάτην· διὸ καὶ ὁ ἡμέτερος ἡγεμών, κύριος γενόμενος τῆς παραφορᾶς του, περιωρίσθη μόνον εἰς τὸ νὰ ἐρωτήσῃ τὴν γυναῖκά του διατί ἐσφετερίσθη τὴν ἀσπίδα του, καὶ μὲ ποῖον δικαίωμα μετεχειρίζετο τὸ εὐγενὲς τοῦτο ὅπλον τοῦ πολέμου πρὸς τὰς ματαίας παρασκευασίας τοῦ γυναικείου στολισμοῦ.

Χαμηλώσασα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν φωνὴν ἡ νεαρὰ γυνή, ὡμολόγησεν ὅτι πλέον ἢ ἅπαξ ἤδη εἶχε προστρέξει εἰς τὴν ἀσπίδα τοῦ συζύγου της, διότι εὕρισκε λίαν ἀκατάλληλον καὶ ἀνεπαρκὲς νὰ ἐσοπτρίζεται εἰς τοὺς ῥύακας, τῶν ὁποίων ἡ ἐπιφάνεια ἐταράσσετο τόσον εὐκόλως ὑπὸ τῆς ἐλαχίστης πνοῆς τοῦ ἀνέμου, ἢ ὑπὸ τῆς ἐλαφροτέρας κινήσεως τῶν κατοίκων τοῦ ὕδατος. Ἄλλως τε δὲ ἐπεθύμει πάντοτε νὰ ᾖνε νέα καὶ ὡραία, διὰ νὰ ἀρέσκῃ εἰς τὸν σύζυγόν της.

Τίς λοιπὸν ἠδύνατο νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν μαγείαν τῶν ὡραίων τούτων λόγων, ἐπισφραγιζομένων ὑπὸ τῆς μαρτυρίας δύο οὐρανίων ὀφθαλμῶν; Ἀ! οὔτε σύ, νομίζω, ὦ ἀναγνῶστα, οὔτε ἐγώ,.. οὔτε αὐτὸς τέλος ὁ ἡγεμών, τοῦ ὁποίου σοὶ ἀφηγοῦμαι τὴν ἱστορίαν. Ἐπιδαψιλεύσας λοιπὸν ἄφθονον τὴν συγγνώμην του εἰς τὴν τολμητίαν δι' ἑνὸς φιλήματος, ἥρπασε τὴν ἀσπίδα καὶ ἐρρίφθη εἰς τὸ ἅρμα του, μ' ὅλην τὴν ἀπελπισίαν καὶ τοὺς φόβους τῆς θυμοτεροποῦς συζύγου του, βλεπούσης αὐτὸν ἐκθετόμενον ἑκάστοτε εἰς νέους κινδύνους.

Ἡ ἀνδρία τοῦ ἡγεμόνος ἐπέφερε τὸ σύνηθες ἀποτέλεσμά της· οἱ ἐχθροὶ τοῦ γείτονός του ἐτράπησαν εἰς φυγήν, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἴδια σῶος καὶ ὑγιαίνων. Ἡ πρώτη του λοιπὸν φροντὶς ὑπῆρξε νὰ κατασκευάσῃ μίαν δευτέραν ἀσπίδα, στιλπνοτέραν καὶ λαμπροτέραν ἐκείνης, τὴν ὁποίαν τῷ ἀφήρει λαθραίως ἡ σύζυγός του, καὶ νὰ τὴν προσφέρῃ δῶρον εἰς αὐτήν, ὥστε νὰ ἀπέχῃ πλέον τοῦ νὰ σφετερίζεται ἓν τόσον ἀξιοσέβαστον ὄργανον, καὶ νὰ μεταχειρίζεται ἀσυγγνώστως πάνυ καὶ ἀπρεπῶς μίαν πολεμικὴν ἀσπίδα ἀντὶ κατόπτρου.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τοῦ κατόπτρου, οὗτινος ἡ ἐφεύρεσις χρεωστεῖται εἰς μίαν γυναῖκα. Ἔκτοτε δὲ παρῆλθον πολλοὶ αἰῶνες, μέχρις οὗ τελειοποιηθῇ ἡ ἐφεύρεσις τῆς νέας καὶ σοφῆς ἡμῶν ἡρωΐδος, καὶ ἀπὸ τοῦ χάλυβος καὶ χαλκοῦ καὶ ἀργύρου μετατραπῶσι τὰ χρηστήρια ταῦτα τῶν γυναικῶν εἰς ἣν κατάστασιν εὑρίσκονται σήμερον, ὁπότε, δόξα τῷ Θεῷ, πᾶσα Κυρία ἔχει τὸ κάτοπρόν της, τουτέστι τὸν μυστικοσύμβουλόν της, καὶ δὲν ἀναγκάζεται νὰ προστρέχῃ, ὁσάκις ἔχει χρείαν νὰ ἐσοπτρίζεται, εἰς τὴν ἀσπίδα τοῦ συζύγου της. . . . . Πλὴν, συγγνώμην! ἐλησμόνησα ὅτι καὶ οἱ ἄνδρες δὲν ἔχουν πλέον ἀσπίδας ὡς οἱ ἀρχαῖοι.

Ῥ.

ΤΑ ΖΩΪΦΙΑ ΤΟΥ ΥΠΑΝΕΩΣ.

Ὁ Ἀριστοτέλης ἀναφέρει ὅτι εἰς τὸν Ὑπανιν, ποταμὸν διαβρέχοντα τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδίαν, εὑρίσκονται ζωΰφιά τινα, τῶν ὁποίων ὁ βίος εἶνε ἐφήμερος, καὶ ὅτι τὸ περὶ τὰς ὀκτὼ ὥρας τῆς πρωΐας ἀποθνῆσκον ἀποθνήσκει νέον, τὸ δὲ περὶ τὰς πέντε τῆς ἑσπέρας, ἐσχατόγηρον.

Λαμβάνοντες τὸ ἐνδόσιμον ἐκ τῆς διαβεβαιώσεως ταύτης τοῦ ὑπάτου τῶν φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος, ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι ἓν τῶν ῥωμαλαιοτέρων τούτων Ὑπανείων ἐντόμων ὑπάρχει τὸ πολιώτερον πάντων, διότι ἤρχισε νὰ ζῇ περὶ τὸ λυκαυγὲς, καὶ διὰ τῆς ἐκτάκτου καὶ ἰσχυρᾶς κράσεώς του ἠδυνήθη νὰ ὑποστῇ ζωὴν ἐνεργὸν κατὰ τὸ μέγα διάστημα ὀκτὼ ἢ δώδεκα ὡρῶν. Διαρκοῦντος τοῦ μακροῦ τούτου βίου του, ἦτο ἐπόμενον νὰ ἀποκτήσῃ διὰ τῆς πείρας καὶ τῶν σκέψεών του ὑπερτάτην σοφίαν· βλέπει περὶ μεσημβρίαν ἀποθνήσκοντα τὰ ὁμογενῆ του πλάσματα, καὶ μακαρίζει αὐτὰ ὡς ἐλευθερούμενα ἐκ τῶν πολυαρίθμων κόπων, εἰς οὓς τὸ γηρατεῖον ὑπόκειται. Δύναται νὰ διηγηθῇ εἰς τοὺς ἐγγόνους του παράδοσίν τινα πράξεων κολοσσιαίων, καὶ συμβάντων προγενεστέρων πάσης ἐθνικῆς μνήμης. Τὸ δὲ νέον σμῆνος, συγκείμενον ἐξ ὄντων, ἅτινα ἴσως ἔλαβον τὴν ὕπαρξιν αὐτῶν πρὸ μιᾶς ὥρας, πλησιάζει μὲ σέβας τὸν πολιότριχον τοῦτον γέροντα, καὶ ἀκούει μετὰ περιεργείας αὐξούσης τὰς διδακτικὰς αὐτοῦ διηγήσεις. Ὅ,τι καὶ ἂν ἀφηγηθῇ θέλει φανῇ θαῦμα εἰς τὴν γενεὰν ταύτην, τῆς ὁποίας ἡ ζωὴ εἶνε τόσον σύντομος· τὸ διάστημα μιᾶς ἡμέρας θέλει τοῖς φανῇ διάρκεια τοῦ παντὸς, τὸ δὲ λυκαυγὲς τῆς ἡμέρας θέλει καλεῖσθαι εἰς τὴν χρονολογίαν των μεγάλη ἐποχὴ τῆς δημιουργίας.

Ἂς ὑποθέσωμεν πρὸς στιγμὴν ὅτι τὸ σεβάσμιον τοῦτο ζωΰφιον, ὁ Νέστωρ τοῦ Ὑπάνεως, ἀθροίζει περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ὀλίγας στιγμὰς πρὸ τοῦ θανάτου του, ἅπαντας τοὺς ἀπογόνους, φίλους καὶ γνωστούς του, ὅπως κοινοποιήσῃ εἰς αὐτοὺς ἀποθνῆσκον τὰς τελευταίας αὐτοῦ παραινέσεις, τὰ τελευταῖά του ἀπομνημονεύματα. Καὶ ἰδοὺ, αὐτοὶ μὲν ἀθροίζονται πανταχόθεν ὑπὸ τὴν εὐρεῖαν σκέπην μύκητός τινος, ὁ δὲ ψυχορράγων σοφὸς ἀποτείνεται πρὸς αὐτοὺς οὕτω:

« Συμπατριῶται καὶ φίλοι! αἰσθάνομαι ἤδη ὅτι ἡ ἐκτενεστέρα ζωὴ ἀναγκαίως ἔχει καὶ αὐτὴ τὸ τέρμα της· πᾶν ὅ,τι εἶδον κατὰ τὸ διάστημα πολυχρονίου ζωῆς, ὅλα ταῦτα μὲ ἐδίδαξαν τὴν μεγάλην ἀλήθειαν ὅτι οὐδεμία εὐτυχία εἶνε ἀσφαλὴς ἢ ἐνδελεχής. Εἶδον ὁλοκλήρους γενεὰς ἀφανιζομένας ὑπὸ τῆς πνοῆς σφοδροῦ τινος ἀνέμου, καὶ ἄλλας παρασυρομένας εἰς τὰ ὕδατα ὑπὸ ἀπροσδοκήτου λαίλαπος. Τὸν ἥλιον τοῦτον, ὅστις ἤδη μᾶς φαίνεται ὑπεράνω τοῦ ὕδατος μεμακρυσμένος πολὺ τῆς γῆς, εἶδον ἄλλοτε ἱσταμένον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σφενδονίζοντα καθέτως τὰς ἀκτίνας του, τὴν δὲ γῆν φωτιζομένην περισσότερον καὶ τὸν ἀέρα θερμότερον.

« Ἂν καὶ αἱ αἰσθήσεις μου ἐξησθένησαν, δὲν μὲ ἐγκατέλειψεν ὅμως ἡ μνήμη μου· ὅθεν δύναμαι νὰ σᾶς βεβαιώσω, φίλοι μου, ὅτι τὸ μέγα τοῦτο καὶ λαμπρὸν ἄστρον ἔχει κίνησίν τινα, διότι εἶδον τὴν πρώτην αὐτοῦ ἀνατολὴν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους τούτου, ἡ δὲ ζωή μου ἤρχισεν ἀφότου καὶ τοῦτο ἤρχισε τὸ ἄπειρον αὐτοῦ στάδιον. Ἐξακολουθοῦν τὴν πορείαν του διήνυσεν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τὸ διάστημα πολλῶν αἰώνων μὲ θαυμασίαν θερμότητα καὶ μὲ λάμψιν, τῆς ὁποίας ἰδέαν ἀδυνατεῖτε νὰ λάβητε, καὶ τὴν ὁποίαν ἴσως δὲν θὰ ἠδύνασθε νὰ ὑποστῆτε. Ἀλλὰ τώρα ὡς ἐκ τῆς παρακμῆς του καὶ τῆς ἐπαισθητῆς ἐλαττώσεως τῆς ἰσχύος του προβλέπω πᾶσαν τὴν φύσιν καταστρεφομένην μετ' ὀλίγον, τὸν δὲ κόσμον τοῦτον ἐνταφιαζόμενον ὁσονοῦπω εἰς τὰ σκότη.

« Οἴμοι! φίλοι μου· πόσον δὲν ἐκολακεύθην ἐκ τῆς ἀπατηλῆς ἐλπίδος τῆς ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης διατριβῆς μου, καὶ ὅμως πόσην προσπάθειαν δὲν κατέβαλον ὅπως διατηρήσω τὴν στερεότητα τῶν μελῶν μου καὶ διὰ νὰ αὐξήσω τὴν ἰσχὺν τῶν πτερῶν μου. Ἀλλ' ἀρκετὰ ἔζησα πρός τε τὴν δόξαν καὶ τὴν φύσιν· νομίζω δὲ ὅτι οὐδεὶς τῶν διαδόχων μου θέλει ἀπολαύσει τὴν εὐτυχίαν κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον τοῦ σκότους καὶ τῆς καταστροφῆς, τὸν ὁποῖον ἤδη βλέπω ἀρχόμενον. »

* *

ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ.

ΓΗΡΑΙΟΥ τινος καὶ κακοτρόπου πιθήκου ἡ σκιὰ, ἀποθανόντος, κατέβη εἰς τὴν ζοφερὰν τοῦ Πλούτωνος ἐπικράτειαν, ἔνθα ἀπῄτησε νὰ τῷ ἐπιτραπῇ ἡ εἰς τοὺς ζῶντας ἐπάνοδος. Ὁ Πλούτων ἤθελε νὰ ἀποστείλῃ αὐτὸν ὑπὸ τὴν μορφὴν ὄνου ὀκνηροῦ, θέλων διὰ τούτου νὰ στερήσῃ αὐτὸν τῆς εὐκινησίας, ζωηρότητος καὶ κακοτροπίας· ἀλλ' ὁ πίθηκος τοσούτους ἀστείους καὶ γελοιώδεις μορφασμοὺς ἐξετέλεσεν, ὥστε ὁ ἄκαμπτος τοῦ ᾅδου βασιλεὺς, παραδοθεὶς εἰς ἀκράτητον γέλωτα, ἐπέτρεψεν αὐτῷ τὴν ἐκλογὴν οἱασδήποτε τάξεως. Τότε ὁ πίθηκος ἐζήτησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς σῶμα ψιττακοῦ. « Τοὐλάχιστον, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, θέλω τοιουτοτρόπως διατηρήσει ὁμοιότητά τινα πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐμιμήθην· ὁπότε ἤμην πίθηκος ἐξετέλουν ὡς αὐτοὶ χειρονομίας, ἤδη δὲ ὢν ψιττακὸς θέλω λαλεῖ ὡς αὐτοὶ εἰς τὰς λαμπροτέρας συναναστροφάς. »

Μόλις ἡ ψυχὴ τοῦ πιθήκου ἐνστερνίσθη τὸ νέον αὐτὸ σαρκίον, καὶ γραῖά τις φλύαρος ἠγόρασεν αὐτόν. Ὁ ψιττακὸς διήγαγεν εὐφροσύνως, συνδιαλεγόμενος τὴν ἡμέραν μετὰ τοῦ φλυάρου γραϊδίου, ὅπερ δὲν ὡμίλει νουνεχέστερον αὐτοῦ. Πρὸς τὸ νέον αὐτοῦ προτέρημα, τοῦ καταζαλίζειν πάντας, προσέθετο καὶ τινα ἐκ τοῦ ἀρχαίου αὐτοῦ ἐπαγγέλματος· ἀνεκίνει δηλ. τὴν κεφαλήν του γελοιωδῶς, ἔτριζε τὸ ῥάμφος του, ἀνεπτερυγίζετο μυριοτρόπως, διὰ δὲ τῶν ποδῶν του ἐξετέλει διαφόρους κινήσεις, ὀζούσας εἰσέτι τῶν πιθηκείων μορφασμῶν. Τὸ γραΐδιον ἐλάμβανεν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὰ ὑπερμεγέθη αὐτοῦ δίοπτρα ὅπως θαυμάσῃ αὐτόν· ἐλυπεῖτο δὲ διότι κωφεύουσα ὀλίγον ἔχανε λέξεις τινὰς τοῦ πεφιλημένου ψιττακοῦ της, εἰς ὃν εὕρισκε περισσότερον πνεῦμα ἢ εἰς πάντα ἄλλον. Ὁ διεφθαρμένος οὗτος ψιττακὸς κατέστη ἐπὶ τέλους λίαν φλύαρος, αὐθάδης καὶ τρελλὸς, στενοχωρηθεὶς δὲ ἐντὸς τοῦ κλωβοῦ του καὶ οἰνοφλυγήσας ὑπερμέτρως μετὰ τοῦ γραϊδίου ἀπέθανεν.

Ἰδοὺ καὶ αὖθις ὁ καλὸς ψιττακὸς ἐνώπιον τοῦ Πλούτωνος, ὅστις ἤδη ἤθελε νὰ τὸν μεταμορφώσῃ εἰς ἰχθῦν, ὅπως καταστήσῃ αὐτὸν ἄφωνον· ἀλλὰ καὶ ἤδη προσέτρεξεν εἰς τὰς ἀστειότητας· καὶ ἐπειδὴ οἱ ἡγεμόνες οὐδέποτε ἀπορρίπτουσι τὰς αἰτήσεις τῶν θωπευόντων αὐτοὺς αἰσχρῶν γελωτοποιῶν, ὁ Πλούτων τῷ ἐπέτρεψε νὰ εἰσέλθῃ ἐντὸς ἀνθρωπίνου σώματος· ἐπειδὴ ὅμως ὁ θεὸς ἠσχύνθη νὰ πέμψῃ αὐτὸν εἰς σῶμα σοφοῦ καὶ ἐναρέτου, προώρισεν αὐτὸν διὰ σῶμα δημαγωγοῦ ὀχληροῦ καὶ αὐθάδους, ὅστις ἐψεύδετο, ἐκομπορρημόνει ἀδιακόπως, ἔκαμνε χειρονομίας γελοιώδεις, ἔσκωπτε πάντας, διέκοπτεν ἀποτόμως τὰς σπουδαιοτέρας καὶ εὐγενεστέρας συνομιλίας ὅπως εἴπῃ ἢ μηδὲν ἢ χονδροειδεστάτας ἀνοησίας. Ὁ

Ἑρμῆς δὲ, ἀναγνωρίσας αὐτὸν ὑπὸ τὴν νέαν ἐκείνην κατάστασιν, τῷ εἶπε καγχάζων· «Ὦ! ὦ! σὲ ἀναγνωρίζω, φίλε· εἶσαι σύνθετος ἐκ πιθήκου καὶ ψιττακοῦ, τοὺς ὁποίους εἶδα ἄλλοτε· ἂν τις ἀφαιρέσῃ ἀπὸ σοῦ τὰς χειρονομίας καὶ τὰς λέξεις, τὰς ὁποίας ἀπεστήθισες ἀκρίτως καὶ χωρὶς σχεδὸν νὰ ἐννοῇς, μηδὲν θέλει εὕρει τὸ ὑπόλοιπον.»

Οὕτω λοιπὸν ἐκ τῆς μίξεως χαρίεντος πιθήκου καὶ καλλοῦ ψιττακοῦ παράγεται ὁ ἀνόητος.

* *

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ ΚΑΙ Ο ΘΡΑΞ ΛΗΣΤΗΣ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ· — Εἶσαι σὺ ὁ ἐκ Θρᾴκης λῃστὴς, περὶ τῶν ἀνδραγαθημάτων τοῦ ὁποίου τοσαῦτα ἤκουσα;

ΛΗΣΤΗΣ. — Ναὶ, εἶμαι Θρᾴξ καὶ στρατιώτης.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. — Στρατιώτης! εἰπὲ μᾶλλον δολοφόνος, κλέπτης, ἅρπαξ, ἐν ἑνὶ λόγῳ ἡ μάστιξ τῆς ἀνθρωπότητος! Τιμῶ τὴν ἀνδρείαν σου, ἀλλὰ ἐδελύττομαι καὶ πρέπει νὰ κολάσω τὰ ἐγκλήματά σου.

ΛΗΣΤΗΣ. — Τί ἀξιόμεμπτον ἔπραξα καὶ παραπονεῖσαι;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. — Δὲν περιεφρόνησες τὴν ἐξουσίαν μου; δὲν παρεβίασες τὴν δημοσίαν εἰρήνην, καὶ δὲν ἔζησας βλάπτων τὰ πρόσωπα καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν συνυπηκόων σου;

ΛΗΣΤΗΣ. — Αἰχμάλωτός σου εἶμαι, Ἀλέξανδρε! ὅθεν πρέπει νὰ ἀκούσω τοὺς ὀνειδισμούς σου, ἢ νὰ ὑποφέρω τὰ κολαστήριά σου· ἀλλ' ἡ ψυχή μου εἶνε ἀκαταδάμαστος, καὶ ἂν ἀποκριθῶ εἰς τοὺς ὀνειδισμούς σου πρέπει νὰ ἀποκριθῶ ὡς ἐλεύθερος.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. — Λάλει ἐλευθέρως· δὲν θέλω νὰ ὠφεληθῶ ἀπὸ τὴν δύναμίν μου καὶ νὰ δεσμεύσω τὴν γλῶσσαν κανενός.

ΛΗΣΤΗΣ. — Λοιπὸν εἰς τὴν ἐρώτησίν σου ἀπαντῶ δι' ἄλλης ἐρωτήσεως. Πῶς ἔζησας μέχρι τοῦδε;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. — Ὡς ἥρως· τὴν φήμην ἐρώτησον, καὶ θέλεις μάθει τὰ ἀνδραγαθήματά μου. Μεταξὺ τῶν ἀνδρείων ὑπῆρξα ὁ ἀνδρειότατος, μεταξὺ τῶν κυριαρχῶν ὁ εὐγενέστατος, μεταξὺ τῶν δορυκτητόρων ὁ κραταιότατος.

ΛΗΣΤΗΣ. — Φαίνεται ὅτι δὲν ἤκουσας τὴν φήμην διαλαλοῦσαν ἐπίσης καὶ τὰς ἰδικάς μου ἀνδραγαθίας. Ὑπῆρξε ποτὲ τολμηρότερος ἀρχηγὸς ἀνδρειοτέρας συμμορίας; ὑπῆρξε ποτέ . . . Ἀλλὰ δὲν καταδέχομαι νὰ καυχηθῶ· σὺ αὐτὸς γνωρίζεις ὅτι εὐκόλως δὲν καθυπετάχθην.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. — Ἀλλ' ὅμως τί ἄλλο εἶσαι παρὰ λῃστὴς χαμερπὴς καὶ ἄτιμος;

ΛΗΣΤΗΣ. — Καὶ ὁ δορυκτήτωρ τί τάχα εἶνε; Καὶ σὺ δὲν περιῆλθες τὴν γῆν ὡς κακὸν δαιμόνιον, μαραίνων τοὺς ὡραίους καρποὺς τῆς εἰρήνης καὶ τῆς βιομηχανίας, ἁρπάζον, λεηλατοῦν, φονεῦον ἀνόμως, ἀδίκως, μόνον πρὸς εὐχαρίστησιν τῆς ἀπλήστου φιλαρχίας σου; Ἢν ὅ,τι ἐγὼ ἔπραξα εἰς ἓν χωρίον μετὰ ἑκατὸν ὁπαδῶν, σὺ ἔκαμες εἰς ὁλόκληρα ἔθνη μετὰ πολλῶν χιλιάδων. Ἂν ἐγὼ ἀπεγύμνωσα ἓν ἄτομον, σὺ κατηφάνισας βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας· ἂν ἐγὼ ἔκαυσα ὀλίγας κώμας, σὺ κατερήμωσας τὰς πλέον εὐδαίμονας βασιλείας καὶ πόλεις τοῦ κόσμου. Εἰς τί λοιπὸν συνίσταται ἡ μεταξύ μας διαφορὰ, ἐκτὸς τοῦ ὅτι σὺ, βασιλεὺς γεννηθεὶς, ἠξιώθης νὰ γίνῃς ἀνώτερος λῃστὴς ἐμοῦ τοῦ ἰδιώτου;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. — Ἀλλ' ἂν ἥρπασα ὡς βασιλεὺς, ἔδωκα καὶ ὡς βασιλεύς· ἂν κατέστρεψα κράτη, ἐθεμελίωσα μεγαλήτερα· περιέθαλψα τὰς τέχνας, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν φιλοσοφίαν.

ΛΗΣΤΗΣ. — Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ἀφειδῶς ἔδιδα εἰς τοὺς πτωχοὺς ὅ,τι ἐλάμβανον ἀπὸ τοὺς πλουσίους· συνέστησα τάξιν καὶ πειθαρχίαν μεταξὺ τῶν ἀγριωτάτων, καὶ πάντοτε ὑπῆρξα ὁ προστάτης τῶν καταδυναστευομένων. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι περὶ τῆς φιλοσοφίας τὴν ὁποίαν ἀνέφερες δὲν γνωρίζω τίποτε, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι οὔτε εἰς ἐμὲ οὔτε εἰς σὲ εἶνε δυνατὸν νὰ ἀποζημιώσωμεν τὸν κόσμον δι' ὅσα κακὰ τὸν ἐπροξενήσαμεν.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. — Ἀρκεῖ· ἀφαιρέσατε τὰς ἀλύσεις του καὶ περιποιηθῆτε αὐτὸν καλῶς. Τόσον λοιπὸν ὁμοιάζομεν!... ὁ Ἀλέξανδρος λῃστής!!!

Ἀναμφιβόλως οἱ δορυκτήτορες ὁμοιάζουσι πολὺ τοὺς λῃστάς· ἀλλ' ἂν ἦνε πεπρωμένον νὰ ταράττηται ἡ ἀνθρωπότης κατὰ καιροὺς ὑπὸ τῶν δορυκτητόρων, εὐκταῖον νὰ ἦσαν αὐτοὶ Ἀλέξανδροι, ἐξημεροῦντες καὶ συνδέοντες τὰ ἔθνη διὰ τῆς παιδείας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

* *

ΟΙ ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ.

ΚΑΤΑ τινα ἐκ τῶν ἀνεφέλων ἐκείνων τοῦ φθινοπώρου νυκτῶν, καθ' ἃς ὁ οὐράνιος θόλος περιβάλλεται τὸν πλουσιώτερον ἀστεροκέντητον μανδύαν του, καθήμενος εἰς τὸ παράθυρον τῆς ἐξοχικῆς μου οἰκίας καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος ἐπακουμβῶν, περιέμενα τὴν ἀνατολὴν τῆς Σελήνης· ἀναπνέων δὲ τὴν ἀρωματικὴν ἐκείνην αὔραν, εἰς μυρίας παρεδιδόμην σκέψεις καὶ ἐφιλοσόφουν ἐπὶ πάντων τῶν τὰς αἰσθήσεις μου προσβαλλόντων ἀντικειμένων.

Αἴφνης ἀρκετὰ μεγάλον τι ἄστρον, τὸ ὁποῖον ἔλαμπε πλειότερον τῶν ἄλλων, ῥίψαν παράδοξον λάμψιν, ἀπεμακρύνθη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, διῆλθε τὰς ἐκτάσεις, ἐσχημάτισε πυρίνην τινὰ γραμμὴν καὶ ἐχάθη!

Εἴς τινας περιστάσεις εἶμαι τόσον δεισιδαίμων, ὥστε ἀμφιβάλλω ἂν ὑπάρχῃ ἄλλος δεισιδαιμονέστερος ἐμοῦ· καὶ τοῦτο δὲν τὸ λέγω διὰ νὰ καυχηθῶ, ἀλλ' εἰς ὁποιανδήποτε τῆς ζωῆς μου ἐπομένην ἂν ἴδω ἄστρον τι πίπτον ἐξ οὐρανοῦ, θὰ αἰσθανθῶ κάτι τι· καὶ ἰδοὺ διατί:

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ὅταν ἤμην παιδίον ἠγάπων πᾶν ὅ,τι εὑρίσκετο εἰς τὸν οὐρανόν· ὕψωνα συνεχῶς τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὸν ὁλογάλανον αὐτοῦ θόλον, καὶ ἔβλεπα τάγματα Σεραφὶμ μὲ δύω βλέμματα καὶ μὲ πυρίνας πτέρυγας· ὅ,τι ἤθελα τέλος πάντων τὸ ἔβλεπα.

Σήμερον συμβαίνει πολλάκις νὰ ἴδω πρὸς τὰ ἄνω, καὶ νὰ ζητήσω ὅ,τι ἔβλεπα τότε· ἀλλὰ μήπως τάχα ἡ ὅρασίς μου δὲν εἶνε τώρα τόσον καθαρά; διατί τὰ ἀγαπητὰ ἐκεῖνα ὁράματα δὲν δύναται πλέον νὰ ἴδῃ ὁ ὀφθαλμός μου;

Ὁμιλῶ περὶ τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας· πρόκειται περὶ τῶν ἀστέρων, ἀλλὰ πρότερον πρέπει νὰ προφέρω τὸ ὄνομα τῆς μητρός μου.

Εἶχα τότε μίαν ἀγαθὴν, φιλόστοργον καὶ εὐσεβῆ μητέρα, τὴν ὁποίαν δὲν ἔχω πλέον. Ἑσπέραν τινὰ μὲ ὡδήγησεν αὕτη πλησίον τοῦ παραθύρου, — μίαν ἑσπέραν καθ' ἣν ἦμην φρόνιμος, — καὶ δεικνύουσα πρός με τὴν ὡραίαν νύκτα καὶ τὰ λαμπρὰ ἄστρα, ἅτινα τὴν ἐφώτιζον, μοὶ ἐδιηγήθη ὅτι αἱ λαμπραὶ ἐκεῖναι καὶ σπινθηρίζουσαι στιγμαὶ ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν Ἀγγέλων, οἵτινες ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπαγρυπνοῦσιν ἐπὶ τῶν φρονίμων παιδίων, καὶ ὅτι ὅσῳ τὰ παιδία εἶνε φρονιμώτερα, τόσον περισσότερον καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν Ἀγγέλων λάμπουσιν εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπὸ χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν.

Τοῦτο ἦτο ἁπλοῦς μῦθος, τὸν ὁποῖον αἱ μητέρες συνειθίζουν νὰ διηγοῦνται εἰς τὰ τέκνα των· τὰ δὲ παιδία, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὸ εὐτύχημα νὰ δίδωσι πίστιν εἰς πάντα, εὐαρεστοῦνται νὰ ἀκούωσι μὲ ἀπληστίαν. Οὕτως, ὅταν ἤρχετο ἡ ἑσπέρα καὶ εὑρισκόμην ἀπέναντι τῶν λαμπρῶν ἐκείνων βλεμμάτων, ἐγινόμην φρόνιμος ὡς ἐκ θαύματος, καὶ, ὡς μοὶ ἔλεγον, τὸ μᾶλλον ἀξιαγάπητον παιδίον, τὸ ὁποῖον ἠτό ποτε δυνατὸν νὰ ἴδῃ τις. Ἂν ἐνίοτε ἔπραττα κακόν τι, α οἱ Ἄγγελοι σὲ βλέπουν! μὲ ἔλεγεν ἡ μήτηρ μου, πρόσεχε!» καὶ τῳόντι ἐπρόσεχα διὰ νὰ μὴ δυσαρεστήσω τοὺς Ἀγγέλους.

Τὰ ἀγαπητὰ ἐκεῖνα ἄστρα διὰ ποίων λέξεων νὰ τὰ ἐπαινέσῃ τις; ἀρκοῦσιν ἄρά γε οἱ ἔπαινοι, τοὺς ὁποίους θὰ εἴπῃ τις δι' αὐτά; Οἱ ποιηταὶ τὰ ὠνόμασαν κόνιν χρυσοῦ, καὶ τὰ παρέβαλον πρὸς ὅλα τὰ πολύτιμα πράγματα, πρὸς τὸν ἀδάμαντα, λόγου χάριν, καὶ πρὸς τόσα ἄλλα! πλὴν καλὴ σύγκρισις ποτὲ δὲν γίνεται. Ὁ Ῥωμαῖος τὰ παρέβαλε πρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Ἰουλιέττας του· «ἂν οἱ ὀφθαλμοί σου, τῇ ἔλεγε, ἐλάμβανον τὴν θέσιν δύο λαμπρῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, δὲν ἤθελεν ἐννοήσει τις τὴν στέρησίν των.» Ἄλλοι εἶπον ὅτι τὰ ἄστρα εἰσὶ τὰ ἄνθη τοῦ στερεώματος. Χάριν τῶν ἀνθέων καὶ τῶν ὡραίων ὀφθαλμῶν παραδέχομαι τὰς δύω ταύτας συγκρίσεις· ἀλλὰ τὰ ἄνθη μαραίνονται, τὰ δὲ ἄστρα ἐὰν ὦσιν ἄνθη εἰσὶν ἄνθη ἀμάραντα, καθότι ἡ ἄνοιξις αὐτῶν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ εἶνε αἰώνιος· ὅσον δὲ διὰ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ οἱ ὡραιότεροι αὐτῶν κλείονται μίαν ἡμέραν διὰ παντὸς, ἐνῷ πᾶσαν ἑσπέραν τὰ ὡραῖα τῆς νυκτὸς ἄστρα λαμβάνουσι νέαν λάμψιν.

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι, ἐξ ὅσων ἡ μήτηρ μου μὲ εἶχεν εἰπεῖ περὶ τῶν ἄστρων, μὲ ἔκαμε νὰ θεωρήσω αὐτὰ ὡς ἱερά, καὶ τὰ ἐλάτρευα μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν, ἐπιθυμῶν νὰ τὰ ἀγαπήσω πλειότερον, ἤρχισα νὰ σπουδάζω τὴν ἀστρονομίαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ . . .

Πόσον καιρὸν χάνει τις εἰς τὸ νὰ σπουδάσῃ, καὶ πόσον ἤθελεν εἶσθαι καλὸν νὰ ἔχῃ πολλάκις τοὺς ὀφθαλμοὺς κεκλεισμένους! Πόσον παράδοξον μοὶ ἐφάνη ὅταν ἔμαθα ὅτι οἱ ὡραῖοι ἐκεῖνοι μικροὶ φίλοι τῶν παιδικῶν μου χρόνων δὲν ἦσαν οὔτε ὀφθαλμοὶ οὔτε ἄνθη, ἀλλὰ μεγάλοι ἄθλιοι κόσμοι ὡς ὁ ἰδικός μας, κόσμοι, ὅπου ὑπάρχουσιν ἴσως πανεπιστήμια καὶ ἀστεροσκοπεῖα!

Ἔκτοτε οἱ ἀστέρες δὲν ἦσαν πλέον δι' ἐμὲ εἰμὴ ἡ ἀνάμνησις, ἡ σκιὰ ἐκείνου τοῦ ὅπερ ἦσαν πρότερον. Καὶ ὅμως πρέπει νὰ σεβώμεθα τὰς ἀναμνήσεις, τὰ θλιβερὰ ταῦτα λείψανα, τὰς ἀγαπητὰς σκιὰς τοῦ παρελθόντος.

Καὶ ἰδοὺ διατὶ αἰσθάνομαι πάντοτε ἐν ἐμαυτῷ ἀνεξήγητόν τι αἴσθημα δυσαρεσκείας ἢ μᾶλλον δυσθυμίας, ὁσάκις βλέπω ἐκλεῖπον ἄστρον τι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου· μ' ὅλας δὲ τὰς διαβεβαιώσεις καὶ τὰς ἀποχρώσας ἐξηγήσεις τῆς ἐπιστήμης ἐπὶ τοῦ φαινομένου τῶν διαθεόντων ἀστέρων, οἵτινες πολὺ ἀπέχουσι τοῦ νὰ ἐξαφανίζωνται ὡς παριστῶσιν ἡμῖν τὰ περιωρισμένα αἰσθητήριά μας, κωφεύων πολλάκις εἰς αὐτὰς εὐαρεστοῦμαι διὰ παι-

δικῆς ὅλως ἀπλότητος νὰ δοκιμάζω τὴν μεγαλητέραν λύπην, νομίζων ἑκάστοτε, ὁσάκις ἐπαναλαμβάνεται τὸ φαινόμενον τοῦτο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, ὅτι ἓν ἔτι ὡραῖον ἄνθος ἐφυλλορρόησεν ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς οὐρανίας Ἐδέμ, ἢ ὅτι εἰς σπινθηροβόλος ὀφθαλμὸς ξανθοῦ τινος Χερουβεὶμ ἔκλεισε διὰ νὰ μὴν ἴδῃ μίαν κακήν μου πρᾶξιν.

Ῥ.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΔΑΧΟΜΕΗΣ. (*)

Πρὸ πέντε ἐτῶν αἱ Εὐρωπαϊκαὶ ἐφημερίδες ἀνήγγειλλαν ὅτι δύο Νέγροι ἰθαγενεῖς Πρίγκηπες, καὶ οἱ δύο υἱοὶ τοῦ βασιλέως τῆς Δαχομέης, ἤρχοντο εἰς Μασσαλίαν ὅπως λάβωσιν ἐν τῷ Λυκείῳ τῆς πόλεως ταύτης τὴν Γαλλικὴν ἀνατροφὴν καὶ παιδείαν. Ἂν τὸ ἁπλοῦν τοῦτο γεγονὸς ἔχῃ ἐνδιαφέρον ἱστορικοῦ συμβεβηκότος διὰ τὴν γηραιὰν γῆν τῆς Ἀφρικῆς, τοῦτο θέλει γνωρίσει ἐκεῖνος ὅστις ἐσπούδασε τὴν κοιτίδα, ἀφ' ἧς ἐξῆλθον τὰ δύο ταῦτα παιδία. Ὀλίγισται λέξεις ἀρκοῦσιν ὅπως παρέξωσι τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην καὶ διαφωτίσωσιν ἐκείνους, οἵτινες ἐνδέχεται νὰ ἀγνοῶσιν εἰσέτι ὁποῖός τις εἶνε ὁ βασιλεὺς τῆς Δαχομέης καὶ ὁ λαός του.

Ἡ δυτικὴ κλιτὺς τῆς μακρᾶς ἀλύσου τῶν ὀρέων, ἥτις ἐκτείνεται παραλλήλως καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῶν ἀκτῶν τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Κουάρα ἢ Νίγηρος μέχρι τῶν τοῦ Βενουέτου, συμβαλλόντων ἀμφοτέρων ἀνατολικῶς εἰς τὸν μέγαν ποταμὸν Σουδὰν, συγκαταριθμεῖται μεταξὺ τῶν μᾶλλον εὐνοουμένων ὑπὸ τῆς φύσεως χωρῶν, πλὴν δυστυχῶς καὶ τῶν λίαν ἀτιμαζομένων ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ χειμαῤῥὸς τῆς μεταναστεύσεως, ὅστις ἐν Ἀφρικῇ ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐχύθη ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ ἐκ βορρᾶ πρὸς μεσημβρίαν, ὤθησε πρὸς τὴν ζώνην ταύτην σκωληκόβρωτα λείψανα γενεῶν καὶ θεσμοθεσιῶν πανταχόθεν ἀλλοθεν ἐκλειψασῶν, ἅτινα συνέδεσε καὶ ἐπεσώρευσεν αὐτοῦ εἰς τρομερὰν σύγχυσιν· δυσειδὲς τύγκραμα ὄντων καὶ πραγμάτων, ἀληθὲς ὑπότριμμα ψυχῶν καὶ ἀνθρωπίνων σωμάτων, λιμναζόντων εἰς τὸν δεσποτικὸν ὕπνον τῆς συνειδήσεως καὶ μὴ ζώντων (ἂν ἦνε δυνατὸν νὰ δώσῃ τις τὸ ὄνομα τῆς ζωῆς εἰς παρομοίαν ὕπαρξιν,) εἰμὴ διὰ τῶν διεφθαρμένων ἀναθυμιάσεων τῶν δοξασιῶν καὶ παραλογισμῶν, ἃς τινας ἀπὸ πεντακισχιλίων ἤδη ἐτῶν κατεδίκασεν ὁ ἀνθρώπινος νοῦς. Ξόανα αἰσχρότατα, θηρία τρεφόμενα ἐπιμελῶς ὑπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου αἵματος, ὄφεις ἀποθεωθέντες, καὶ μυρίαι ἄλλαι τοιαῦται παρατράγῳδοι θεότητες, ἀποσκορακισθεῖσαι ἐκ τοῦ ἐδάφους τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τῶν πρώτων παιδαγωγῶν τῆς ἀγρίας παιδικῆς ἡλικίας τῆς ἀνθρωπότητος, εὑρίσκουσιν εἰσέτι εἰς τὰς χώρας περὶ ὧν ὁ λόγος ναοὺς καὶ λατρευτάς.

Ἐνταῦθα βασιλεύουσιν εἰσέτι ἡγεμόνες, ὑπολαμβάνοντες ἑαυτοὺς καταγομένους ἐκ τῶν θεοτήτων τούτων, καὶ ἐπιζητοῦντες ὅπως φανῶσι κατὰ πάντα ἄξιοι μιᾶς τοιαύτης καταγωγῆς. Ἐνταῦθα διατηρεῖται εἰσέτι, ἐν πάσῃ αὐτῆς τῇ ἀγνότητι, ἡ ἀληθὴς διδασκαλία τῆς παθητικῆς ἢ τυφλῆς ὑποταγῆς καὶ τοῦ θείου δικαιώματος τῆς βασιλείας· ἐνταῦθα ἡ θέλησις ἑνὸς ἀτόμου εἶνε ὁ ἀναμφισβήτητος αἱρετοκριτὴς ἁπασῶν τῶν θελήσεων, εἰς μόνος κάμνει κατ' ἀρέσκειαν τὸν νόμον, τὸν ἐξηγεῖ ὅπως θέλῃ καὶ τὸν ἐφαρμόζει· ἐνταῦθα τὰ ἀγαθὰ, τὰ ἄτομα ἀνεξαιρέτως, εἴτε μικρὰ εἴτε μεγάλα, εἴτε ἀσθενῆ εἴτε ἰσχυρὰ, εἰσὶν ἑνὸς μόνου ἰδιοκτησία. Εἰς τὸν ἦχον τῆς φωνῆς του, εἰς ἓν σημεῖον τῆς χειρός του, εἰς τὸ ἐλάχιστον συνοφρύωμα τοῦ μετώπου του, βλέπει τις τρέμοντας τοὺς μᾶλλον ἐπιφόβους τῷ λαῷ αὐλικούς του, τοὺς πλέον ὑπερηφάνους ὑποτελεῖς του, οἵτινες πάντες διὰ τοῦ ἐξευτελισμοῦ καὶ τῆς ταπεινώσεως ἐντὸς τοῦ παλατίου ἀγοράζουσι τὸ δικαίωμα τοῦ καταδυναστεύειν ἐκτὸς αὐτοῦ τὸν λαόν. Οἱ γενναιότεροι πολεμισταὶ, οἱ πιστότεροι ὑπουργοὶ τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος, πλησιάζουσιν αὐτὸν γονυκλινεῖς καὶ τὸ μέτωπον εἰς τὴν γῆν τύπτοντες, ἐνῷ ὁ ὅμμιος, τὸν πέλεκυν ἔχων ἐπ' ὤμων καὶ τὸ ἰκρίωμα πρὸ ποδῶν, τοῖς ὑπενθυμίζει ἀκαταπαύστως διὰ τῆς παρουσίας του πλησίον τοῦ θρόνου ὅτι χρεωστοῦν νὰ ὦσιν ἕτοιμοι ὅπως ἀποθάνωσιν, ἂν ἤθελεν ἀπαιτήσει τοῦτο ὁ κύριός των, καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν εἰς τὸν τάφον ὅταν ἤθελε καταβῆ εἰς αὐτόν· διότι, ἀφοῦ βασιλεύσῃ ὡς σφαγεὺς εἴς τι μακελλεῖον, ὁ υἱὸς οὗτος τῶν θεῶν δὲν δύναται νὰ κοιμηθῇ τὸν τελευταῖον ὕπνον εἰμὴ ἐπὶ τῶν αἱματωμένων λειψάνων τῶν εὐνοουμένων του.

Εἰς τὸ ἀξιοθρήνητον τοῦτο μουσεῖον, ὅπου βρύουσι καὶ συγχέονται ὅλαι αἱ ἀντικείμεναι τῷ Θεῷ καὶ τῇ προόδῳ παναρχαῖαι κοινωνικαὶ θηριωδίαι, ὁ λαὸς καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Δαχομέης κατέχουσι τὴν πρώτην θέσιν.

Ὡς οἱ συνθιασῶται καὶ συνάρχοντές του, τοῦ Βενίνου, τοῦ Ἀσιέντου, τῆς Δαγούμβας καὶ ἄλλων πολλῶν τοιούτων ἀγρίων καὶ ἀπολιτεύτων ἐπικρατειῶν καὶ βασιλείων, ὁ βασιλεὺς τῆς Δαχομέης, ἅμα ἀναβὰς τὸν θρόνον, χρεωστεῖ ὅπως βαδίσῃ ἐπὶ τοῦ αἵματος τῶν ὑπηκόων του ἀπὸ τοῦ παλατίου του μέχρι τοῦ τάφου τοῦ προκατόχου του· εἶτα, εἰς ἕκαστον ἐπέτειον μνημόσυνον, ἐπιμελῶς ἐκτελούμενον ὑπὸ τῆς οἰκογενείας του, ἀνθρωπίνου αἵματος ἔχει αὖθις ἀνάγκην ἀντὶ καθαρτηρίου ὕδατος ὅπως ποτίσῃ τοὺς τάφους τῶν προγόνων του.

Ἂν οἱ Δαχομαῖοι δὲν συγκαταλέγωσιν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν ἀνθρωπίνην σάρκα μεταξὺ τῶν συνήθων τροφῶν, τὰς ὁποίας ἐκθέτουσιν εἰς τὰς ἀγορὰς, δὲν λογίζονται τοὐλάχιστον ἔγκλημα τὸ νὰ τρώγωσι τὰς σάρκας τῶν ἀνθρωπίνων θυμάτων προσφερομένων ὡς ὁλοκαυτώματα εἰς τοὺς ναοὺς των. Ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν εἰλωτείαν ὅσον οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιᾶται, εἰσὶν ὑποτεταγμένοι εἰς τὸν δεσποτισμὸν τοῦ νόμου, καὶ θύουσιν εἰς τὸν βασιλικὸν των Μολὸχ ὅλους τοὺς οἰκογενειακοὺς δεσμοὺς, ὅλα τὰ αἰσθήματα τῆς φύσεως. Ὅλα των τὰ τέκνα, εἴτε ἀρσενικὰ εἴτε θηλυκὰ, ἀνήκουσιν εἰς τὸν βασιλέα, καὶ εὐθὺς ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων λαμβάνουσι μακρὰν τῶν γονέων των τὴν ἀνατροφὴν, ἥτις μέλλει νὰ καταστήσῃ αὐτὰ τυφλὰ ὄργανα τῆς αὐθαιρεσίας καὶ τῶν ἰδιοτροπιῶν ἑνὸς μόνου ἀνθρώπου. Ἐπειδὴ δὲ μία τοιαύτη κοινωνία δὲν δύναται νὰ γνωρίζῃ εἰμὴ ἓν μόνον πάθος, τὸ μῖσος, καὶ μίαν μόνην ἐργασίαν, τὸν πόλεμον, ὅλοι μὲν οἱ νεανίαι γίνονται στρατιῶται, ὅλαι δὲ αἱ νεάνιδες ἐπίσης στρατιῶται.

Ἡ γυναικεία φρουρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Δαχομέης εἶνε περίφημος εἰς ὅλην τὴν Ἀφρικήν· αἱ δύω ἢ τρεῖς χιλιάδες γυναῖκες, αἱ ἀπαρτίζουσαι αὐτὴν, γυμνάζονται εἰς τὴν διαχείρησιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν ὅπλων ὑπό τινα ταγματάρχην καὶ ὑπὸ ἀξιωματικούς, ἐκλεγομένους μεταξὺ τῶν ἰδίων των ταγμάτων. Τὰ ἀποπλανηθέντα ταῦτα πλάσματα διοικοῦσιν ἐντελῶς, παρατάσσονται ἔφιππα, διέρχονται ἐν ἐπιθεωρήσεσι, βαδίζουσιν εἰς τὰς μάχας, δίδουν καὶ λαμβάνουν τὸν θάνατον μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας καὶ εὐρυθμίας, μετὰ τοσαύτης ἀδιαφορίας ἢ λύσσης, ὅσην μόλις δύναται νὰ ἀπαντήσῃ τις εἰς τὸν ἐντελέστερον στρατιώτην τοῦ ἄῤῥενος φύλου. Μετά τινων ἐτῶν ὑπηρεσίαν ἀποσύρονται εἰς τὸ βασιλικὸν παλάτιον, ὅπου λαμβάνουσι θέσιν εἰς τὸν γυναικωνίτην τοῦ ἡγεμόνος ἢ μεταξὺ τῶν γυναικῶν, τῶν προωρισμένων διὰ τοὺς ἀνωτέρους ὑπουργοὺς τῆς ἐπικρατείας, ἀναλόγως τῆς ἡλικίας καὶ τῆς ὡραιότητός των. Ὅταν εἷς ἐκ τῶν ἀρχόντων τούτων δυνηθῇ νὰ ἐξοικονομήσῃ ποσότητα εἴκοσι χιλιάδων κόρεων (*), ἔρχεται εἰς τὴν θύραν τοῦ παλατίου τοῦ βασιλέως ἢ τοῦ πρώτου ὑπουργοῦ του, γονατίζει πρὸ αὐτῆς καὶ ζητεῖ μίαν γυναῖκα πρὸς ἀντάλλαγμα τοῦ θησαυροῦ του· ἂν ἡ αἴτησίς του γίνῃ παραδεκτὴ, εἶνε ὑπόχρεως νὰ λάβῃ τυφλοῖς ὄμμασιν ὁποιανδήποτε γυναῖκα ἤθελαν τῷ δώσει, γραῖαν ἢ νέαν, ὡραίαν ἢ δυσειδῆ. Ποτὲ δὲν συμβουλεύονται οὔτε τὴν θέλησίν του οὔτε τὴν καρδίαν του· ἐνίοτε εἷς ἀστεϊσμὸς τῆς Α. Μεγαλειότητος ἢ ἰδιοτροπία τις τῆς παντοδυνάμου φαιδρότητός του ῥίπτει μεταξὺ τῶν χειρῶν του τὴν ἰδίαν του μητέρα! εἰς τρόπον ὥστε ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος, οὐ μόνον τὸ ἀργύριόν του χάνει, ἀλλὰ πολλάκις μένει διὰ βίου χῆρος.

Τὸ παλάτιον, τὸ μοναστήριον τοῦτο ἢ ὁ στρατῶν ὅπου συμβαίνουσιν ὅλα αὐτὰ τὰ ἔξαλλα καὶ παράδοξα, σύγκειται ἐκ πολυαρίθμων καλυβῶν περιλαμβανομένων ἐντὸς τετραγώνου περιτειχίσματος, ἔχοντες ἐπιφάνειαν περισσοτέραν ἑνὸς μιλίου. Τὰ τείχη εἰσὶ κατεσκευασμένα ἐκ πηλοῦ, πλὴν ἐπιστέφονται ὑπὸ ἐπάλξεων συγκειμένων ἐξ ἀνθρωπίνων σιαγόνων, τροπαίων ἀνεγειρομένων εἰς τὰ πεδία τῆς μάχης καὶ συνεχῶς μεμιγμένων μὲ ὁλοκλήρους κεφαλὰς νεωστὶ κοπείσας· τὸ δὲ ἔδαφος τῶν στοῶν καὶ τῶν διαδρόμων εἶνε ἐστρωμένων διὰ ἀνθρωπίνων κρανίων, καὶ λιθόστρωσις τοῦ αὐτοῦ εἴδους καλύπτει τὴν στέγην τοῦ ἀνδήρου, ἀφ'οὗ ὑψοῦται ἡ βασιλικὴ σημαία. Εἰς τρόπον ὥστε, ὁσάκις ὁ ἀπόλυτος κύριος τοῦ ἄντρου τούτου ἐπιθυμεῖ νὰ διατάξῃ εἰς τοὺς στρατιώτας του πολεμικήν τινα ἐκστρατείαν, ἀρκεῖται νὰ τοῖς εἴπῃ, «τὸ οἴκημά μου ἔχει ἀνάγκην στέγης!» ἔκφρασις λίαν ἀξία ἐκείνης, δι' ἧς οἱ ἱερεῖς τῶν ξοάνων παριστῶσι τὴν ἔλλειψιν ἀνθρωπίνων θυμάτων λέγοντες, «οἱ θεοί μας πεινοῦν!»

(*) Δαχομέη, ἐκτεταμένη ἐπικράτεια τῆς Ἀφρικῆς ἐν τῇ Νιγριτίᾳ, ἐπὶ τῆς παραλίας τῶν Ἀνδραποδῶν. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὅλη αὕτη ἡ παραλία, ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Νίγηρος μέχρι τῶν τοῦ Βενουέτου, καλεῖται ἰδίως ἄνω Γουϊνέα καὶ διαιρεῖται εἰς τέσσαρας παραλίας ἢ βασίλειαι: τὴν παραλίαν τῶν Ὀδόντων, τὴν παραλίαν τοῦ Πεπέρεως, τὴν παραλίαν τῶν Ἀνδραποδῶν καὶ τὴν παραλίαν τοῦ Ἀρυσοῦ. Ἐν τῇ παραλίᾳ λοιπὸν τῶν Ἀνδραποδῶν, πρὸς ἀνατολὰς τοῦ βασιλείου τοῦ Βενίνου, κεῖται καὶ ἡ Δαχομέη, ἔχουσα πρωτεύουσαν τὸ Ἀβομέϋον, κείμενον 28 λεύγας πρὸς τὰ ἐνδότερα. Τὸ ἔδαφος τῆς ἐπικρατείας ταύτης εἶνε ἀμμῶδες πλὴν γόνιμον, οἱ δὲ κάτοικοι μάχιμοι, αἱμοβόροι καὶ ἀπανθρωποτατοι πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους, φετιχισταὶ τὴν θρησκείαν καὶ ἀνθρωποθύται. Ἡ Δαχομέη ὑπῆρξέ ποτε ἰσχυρὸν κράτος, ἔχουσα ὑπ' αὐτὴν ὅλα τὰ μικρὰ κράτη τῆς Νιγριτικῆς παραλίας, ἀλλὰ παρήκμασε κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, ἐποχὴν καθ' ἣν ὑπετάγη εἰς τοὺς Ἄγους· σήμερον δὲ νομίζεται φόρου ὑποτελὴς ἢ τοὐλάχιστον τιμάριον τῆς Γουαρίδας Ὑπάρχουσιν εἰς τὸν τοπον τοῦτον καταστήματά τινα Ἀγγλων, Γάλλων καὶ Πορτογάλλων. Σ. Μ.

(*) Cauris ἢ Coris, μικρὰ κογχύλη χρησιμεύουσα ὡς νόμισμα παρὰ τοῖς Ἀφρικανοῖς λαοῖς· ἰσοδυναμεῖ δὲ ἡ ποσότης τῶν εἰκοσακισχιλίων κόρεων μὲ 200 περίπου φράγκα. Σ. Μ.

Ἤδη λοιπὸν πᾶς τις δύναται νὰ συμπεράνῃ ἂν ἦνε πλέον δυνατὸν οἱ κληρονόμοι τοῦ θρόνου τῆς Δαχομέης, ἀνατραφέντες μετὰ τῶν τέκνων τῆς Εὐρώπης, καθήσαντες πέντε ἢ ἓξ ἔτη ἐπὶ τῶν ἐδωλίων τῶν χριστιανικῶν σχολείων καὶ ἐμφορηθέντες ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἰδεῶν, ὑπὸ τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν καὶ ἠθῶν, ἀφοῦ πατήσωσι τὸν πόδα εἰς τὴν πάτριόν των γῆν, ἂν ἦνε δυνατόν, λέγομεν, νὰ συμμορφωθῶσι πλέον μὲ τὰς ἀποτροπαίους ἕξεις καὶ τὰς βδελυρὰς συνηθείας τῶν συμπατριωτῶν των, νὰ ἐξακολουθήσωσι τὰς παραδόσεις τῶν προγόνων των καὶ νὰ ζήσωσιν εἰς τὸ μακελλεῖον ὅπου αὐτοὶ ἔζησαν. . . . Ὅσον δηλητήριος καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἐκπέλεσις τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας, ὅσον ἰλιγγιώδης καὶ ἂν ᾖ ἡ ἀναθυμίασις τοῦ ἀνθρωπίνου αἵματος, ὑπάρχει ἐν τῇ ἐπιῤῥοῇ τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἀνατροφῆς πρᾶγμά τι, ὅπερ ἀποτροπιάζεται αὐτήν· καὶ δυνάμεθα νὰ διϊσχυρισθῶμεν, ὅτι ἀπὸ τῆς εἰς Ἀφρικὴν ἐπανόδου τῶν μαύρων μαθητῶν τοῦ Λυκείου τῆς Μασσαλίας, θέλει ἀρχίσει διὰ τὴν ταλαίπωρον Δαχομέην νέα καὶ σωτηριώδης ἐποχή.

Ἄλλως τε τοῦτο καὶ μόνον δὲν εἶνε μοναδικὸν γεγονὸς ἐπὶ τῆς Ἀφρικανικῆς ἠπείρου, ἥτις τὴν στιγμὴν ταύτην ὁλόκληρος φρίσσει καὶ σαρκᾷ ἕνεκα τῶν ἀναγεννητικῶν πνοῶν, αἵτινες φθάνουσιν εἰς αὐτὴν πανταχόθεν, ἀπὸ βορρᾶ καὶ μεσημβρίας, ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν. Ἤδη αἱ σημαῖαι τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας ἐκτείνουσιν ἐπ' αὐτῆς τὴν προστάτιδα σκιάν των· ἐνταῦθα τὰ βήματα τῶν Εὐρωπαίων ταξειδιωτῶν, τῶν ὁδοποιῶν τούτων καὶ μαρτύρων τῆς ἐπιστήμης, ἀφίνουσιν ἴχνη εὐεργετικὰ καὶ ἀνεξάλειπτα· διὰ τῶν μονοπατίων, τὰ ὁποῖα οὗτοι ἤνοιξαν, ἀπόστολοι ἁπασῶν τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν ἔρχονται κατὰ αὔξοντα πάντοτε ἀριθμὸν ὅπως κηρύξωσι τὸν θεῖον λόγον, καὶ εἰς τὴν φωνὴν τῶν ἀποστόλων τούτων τοῦ παντοδυνάμου Ἐσταυρωμένου οἱ αἱμοβόροι Φετιχισταί, οἱ ἱερεῖς οὗτοι τῆς αἰσχύνης καὶ τῶν αἱμάτων, κρύπτονται ἢ σιωπῶσι. Τέλος, ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Ἀφρικῆς βλέπει τις διερχόμενα κατὰ ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας τὰ ἀρχαῖα θύματα τῆς ἀνδραποδοκαπηλείας, ἐλευθερωθέντα ἐκ τῆς δουλείας καὶ τῆς ἐξορίας ὑπὸ τῶν δύο μεγάλων ἐθνῶν τῆς Δύσεως καὶ ἐπαναφέροντα ἐπὶ τῆς γῆς, ἥτις ἐχρησίμευσεν εἰς αὐτοὺς ὡς πρώτη κοιτίς των, μετὰ τῆς ἐμπειρίας ὑπερτάτης τινὸς καὶ ἀξιολόγου ἀνατροφῆς, ὑγιεῖς ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις καὶ γονίμους ἰδέας.

Πανταχόθεν τὸ τερατῶδες οἰκοδόμημα τῶν ἀρχαίων ἀφρικανικῶν δεισιδαιμονιῶν καταστρέφεται καὶ διαλύεται, πλησιάζει δὲ ὁ καιρὸς καθ' ὃν οὐδὲ εἰς αὐτὰς τὰς ἀκτὰς τῆς Γουϊνέας θέλει εἶσθαι δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ οὐδεὶς νόμιμος ἀπόγονος τῶν ἀποθεωθέντων ὄφεων, ὅστις νὰ δύναται νὰ ἐπαναλάβῃ εἰς εὐνοούμενόν του τινὰ πιστὸν τὰς ἐλεεινολογίας, τὰς ὁποίας ἐπρόφερε πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος τούτου κατὰ τὴν ἄλλην ἐσχατιὰν τῆς γηΐνης σφαίρας ὁ θεῖος Φαταφάη, ὁ ἀνώτατος ἱεράρχης τῶν νήσων Τόγγα, πρὸς τὸν Ἄγγλον Μάρινερ, κατά τινα στιγμὴν θλίψεως καὶ ἐκχύσεως· « Οἴμοι, πτωχέ μου Μάρινερ! οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι τίποτε πλέον δὲν σέβονται· τὸ πᾶν διεστράφη, αἱ ἱερώτεραι παραδόσεις ἀπώλοντο, τὰ σωτηριωδέστερα ἔθιμα παρημελήθησαν! ἀμφιβάλλω ἀκόμη ἂν μετὰ τὸν θάνατόν μου θελήσωσι νὰ σράξωσι τὴν γυναῖκά μου ἐπὶ τοῦ τάφου μου! »

Ῥ.

ΤΑ ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΜΠΟΥΛ - ΚΑΣΗΜ.

Ἦν ἤρχε ποτε εἰς Βαγδάτιον ἄνθρωπος πλουσιώτατος πλὴν φιλάργυρος εἰς ἄκρον, ὀνομαζόμενος Ἐμπουλ - Κασήμ. Τοσούτῳ δὲ γλίσχρος ἦτο, ὥστε ἓξ ἡμέρας ἐνεδύετο πάντοτε καταξεσχισμένα φορέματα καὶ δὲν ἠγόραζε πώποτέ τι τῶν ἀναγκαίων, εἰμὴ ὅτε τοῦτο ἐπωλεῖτο κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ λιχνοτέρου τῆς συνήθους αὐτοῦ ἀξίας· ἰδίως δὲ ἐφόρει ὑποδήματα, τοσοῦτον παλαιὰ καὶ μετεσχηματισμένα ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς πολλῶν ἐμβαλλωμάτων, ὥστε ἠδύνατό τις νὰ διαφιλονεικήσῃ ἂν τὰ ὑποδήματα ταῦτα κατεσκευάσθησαν ὑφ' ἑνὸς ἢ πολλῶν σκυτοτόμων. Τοσούτῳ δὲ πλατέα καὶ βαρύτατα κατήντησαν, ὥστε ἀπέβησαν τὸ ἀντικείμενον παροιμιώδους προσοχῆς· ὅταν ἤθελον νὰ ἀναφέρωσιν εἰς Βαγδάτιον περί τινος βαρέως φορτίου ἔλεγον, « Τοῦτο εἶνε βαρὺ ὡς τὰ ὑποδήματα τοῦ Ἐμπουλ - Κασήμ. »

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἐξελθὼν τῆς πενιχρᾶς αὐτοῦ οἰκίας, ἀπήντησε φίλον του τινά, ὅστις τῷ ἀνήγγειλεν ὅτι ἔλαβε παρά τινος ἐμπόρου τοῦ Χαλεπίου εἰς μετριωτάτην τιμὴν ἀρκετὴν ποσότητα λαμπροῦ ῥοδοστάγματος τῆς Γεζίδης, καὶ ὅτι ἠδύνατο νὰ τῷ παραχωρήσῃ τὸ ἐμπόρευμα τοῦτο κατὰ τὸ τέταρτον σχεδὸν τῆς συνήθους ἀξίας. « Δέχθητι τὴν διαπραγμάτευσιν ταύτην, προσέθηκε, καὶ σὲ ὑπόσχομαι ἐντὸς ὀλίγου νὰ κερδίσῃς τὰ διπλάσια. » Ὁ Ἐμπουλ - Κασήμ, πλήρης χαρᾶς διὰ τὴν σπανίαν ταύτην ἐπιτυχίαν, ἠγόρασεν ὅλον τὸ ῥοδόσταγμα ἀντὶ ἑξακοσίων δηναρίων, τὸ ἐκένωσεν εἰς μικρὰς φιάλας, καὶ ἔθεσεν αὐτὰς κατὰ σειρὰν ἐπί τινος παλαιᾶς τραπέζης πρὸ τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου παραθύρου τοῦ οἴκου του.

Συγκινηθεὶς ἐπὶ πλέον ὑπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ κέρδους, ἀπεφάσισε νὰ λουσθῇ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, διότι εἶχεν ἓξ ὁλόκληρα ἔτη ἀφ' ὅτου δὲν ἐπάτησεν εἰς βαλανεῖον. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ λουτρὸν ἀπαντᾷ ἕτερον φίλον, ὅστις τῷ εἶπε γελῶν καὶ εἰρωνευόμενος· « Ὦ Κασήμ! κάτι τι ἔχανα νὰ μὲ ἔδιδες τὰ ὑποδήματά σου, διὰ νὰ τὰ στείλω εἰς τοὺς τόπους τῶν Φράγκων ὡς περίεργα· ἂν θέλῃς, ἂς ἀνταλλάξωμεν αὐτὰ μὲ τὰ ἰδικά μου. » Ὁ φιλάργυρος, χωρὶς λέξιν νὰ προφέρῃ, ἀπεκδυθεὶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν λουτρῶνα, ἀφοῦ ἐτοποθέτησε κατὰ τὴν συνήθειαν τὰ πεπαλαιωμένα ὑποδήματά του εἰς τὰ πρόθυρα. Ἔτυχε μετ' ὀλίγον νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ αὐτὸ βαλανεῖον καὶ ὁ Καθῆς τῆς πόλεως· ὁ δὲ Ἐμπουλ - Κασήμ, ἀφοῦ ἐλούσθη, ἐξελθὼν ἐνεδύθη τὰ ἱμάτιά του, καὶ μὴ εὑρίσκων τὰ ἴδια ὑποδήματα ἀλλ' εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν ζεῦγος νέων ὑποδημάτων, ἐνόμισεν ὅτι ὁ φίλος του ἔκαμε τὴν ἀνταλλαγήν, καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν φορέσας αὐτὰ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκόν του.

Ἐν τούτοις ἐξῆλθε μετ' ὀλίγον καὶ ὁ Καθῆς, ὅστις, εὑρὼν ἀντὶ τῶν ἰδικῶν του τὰ εἰς ἅπασαν τὴν πόλιν πασίγνωστα ὑποδήματα τοῦ Ἐμπουλ Κασήμ, κατεμήνυσεν αὐτὸν ἐπὶ ὁλίᾳ κλοπῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, καὶ χωρὶς νὰ τὸν ἀκούσῃ, ἀπολογούμενον τὸν κατεδίκασεν εἰς σημαντικὸν πρόστιμον. Πλήρης ἀγανακτήσεως ὁ φιλάργυρος Κασὴμ κατὰ τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα οὐ μόνον τὸν ἠτίμασαν ἀλλὰ καὶ τὸν ἐζημίωσαν, λαβὼν αὐτὰ τὰ ἔῤῥιψε μετ' ὀργῆς εἰς τὸν ποταμὸν Τίγριν. Ἀλλ' ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης τὰ ὑποδήματα ἐπενήργησαν κατὰ τοῦ κυρίου των δικαίαν ἐκδίκησιν, διότι περιπλεχθέντα εἰς τὰ δίκτυα τῶν ἁλιέων ἀνεσύρθησαν μὲν, ἀφοῦ ὅμως κατεξέσχισαν διὰ τῶν σιδηρῶν καρφίων των καὶ τοῦ βάρους των τὰ δίκτυα· οἱ δὲ ἁλιεῖς, ἀναγνωρίσαντες τὰ μοναδικὰ καὶ πασίγνωστα τοῦ Ἐμπουλ - Κασὴμ ὑποδήματα, ἐνῆξαν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ Καθῆ ζητοῦντες ἀποζημίωσιν, τὴν ὁποίαν ἐκὼν ἀέκων ἠναγκάσθη νὰ πληρώσῃ ἐκ νέου.

Ὅταν δὲ εἶδε πάλιν εἰς χεῖράς του τὰ κατάρατα ὑποδήματά του ἐκορυφώθη ἡ λύσσα του, καὶ, ἐνῷ διήρχετο πρὸ τοῦ οἴκου του, ἔῤῥιψεν αὐτὰ μὲ ἀγανάκτησιν διὰ τοῦ παραθύρου, λησμονήσας τὰ πρὸ αὐτοῦ ἐκτεθειμένα ἐμπορεύματά του· τὰ ὑποδήματα, πεσόντα μὲ ὁρμὴν ἐπὶ τῆς παλαιᾶς τραπέζης, ἀνέτρεψαν αὐτὴν καὶ συνέτριψαν τὰς ἐπ' αὐτῆς φιάλας, τὸ δὲ ῥοδόσταγμα ἀπώλετο. Ὅταν δὲ ὁ Κασὴμ ὀφθαλμοφανῶς ἐπληροφορήθη τὴν γενομένην αὐτῷ ζημίαν, ἤρχισε νὰ ἀποσπᾷ τὴν γενειάδα του, νὰ θρηνῇ καὶ νὰ καταρᾶται τὰ κακότροπα ἐκεῖνα ὑποδήματα, τὰ ὁποῖα τοσαύτας τῷ ἐποξένησαν ζημίας. Ἐν τῇ παραφορᾷ του δὲ, λαβὼν αὐτὰ, ἀνέβη εἰς τὸ δῶμα καὶ τὰ ἔῤῥιψε μεθ' ὁρμῆς εἰς τὸ γειτονεῦον γήπεδον· πλὴν μετά τινας ἡμέρας οἱ γείτονες, παρατηρήσαντες ὅτι τὸ ὕδωρ δὲν ἔτρεχεν ἀλλὰ συνεσωρεύετο, καὶ ὅτι ἡ μικρὰ διώρυξ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῆς συνοικίας κατεφράχθη, προσεκάλεσαν ἐργάτας διὰ νὰ τὴν καθαρίσωσι, καὶ ὅταν ἀνεγνώρισαν ὅτι αἰτία τοῦ συμβάντος τούτου ἦσαν τὰ πολυθρύλλητα ὑποδήματα τοῦ Ἐμπουλ - Κασήμ, ἀγανακτήσαντες κατεμήνυσαν αὐτὸν εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπου ἐκτὸς τῆς ἀποτίσεως τῶν ἐξόδων κατεδικάσθη καὶ εἰς νέον πρόστιμον.

Ἐπιθυμῶν δὲ ὁ δυστυχὴς Κασὴμ νὰ ἀπαλλαχθῇ ἅπαξ διὰ παντὸς τῶν ἐπαράτων ἐκείνων ὑποδημάτων καὶ νὰ προλάβῃ πᾶσαν ὑπ' αὐτῶν προξενηθησομένην ζημίαν, ἀπεφάσισε νὰ παραχώσῃ αὐτὰ ἐντὸς τοῦ παρακειμένου νεκροταφείου· ἀλλ' ἀξιωματικός τις, διαβαίνων ἐκεῖθεν καὶ παρατηρήσας αὐτὸν ἀνασκάπτοντα τοὺς τάφους, τὸν κατεμήνυσεν ὡς τυμβωρύχον ἀφοῦ τῷ ἔδωκε καὶ παρὰ μίαν τεσσαράκοντα. Ὁ Ἐμπουλ-Κασὴμ, μὴ δυνάμενος νὰ ἀπολογηθῇ ὡς ἐναχθεὶς ἐνώπιον τοῦ αἰωνίου ἐχθροῦ του, τοῦ Καθῆ, κατεδικάσθη καὶ αὖθις εἰς βαρὺ πρόστιμον.

Μετὰ τὴν πέμπτην ταύτην βάσανόν του, ὁ Ἐμπουλ - Κασὴμ ἔλαβε τὰ ὑποδήματά του καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὰ καύσῃ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἦσαν εἰσέτι ὑγρὰ, ἐξέθεσεν αὐτὰ ἐπὶ τοῦ δώματος τῆς οἰκίας του διὰ νὰ στεγνώσωσιν εἰς τὸν ἥλιον. Ὁ κύων τοῦ γείτονος, ἀναβὰς ἐκ συμπτώσεως εἰς τὸ δῶμα, ἤρχισε νὰ παίζῃ μὲ τὰ ὑποδήματα, λαβὼν δὲ ἓν ἐξ αὐτῶν εἰς τὸ στόμα του τὸ ἔῤῥιψε κάτω εἰς τὸν δρόμον· ἀλλὰ κατ' ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν ἔτυχε νὰ διαβαίνῃ γυνή τις ἔγγυος, ἥτις, ἐξιππασθεῖσα ἐκ τοῦ κρούσματος καὶ πληγωθεῖσα ὑπὸ τῶν μεγάλων καρφίων τοῦ πεσόντος ὑποδήματος, ἀπέβαλεν ἐκ τοῦ φόβου· ὁ δὲ σύζυγος αὐτῆς κατεμήνυσε τὸν Ἐμπουλ - Κασὴμ ὡς ἔνοχον φόνου ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, τὸ ὁποῖον καὶ κατεδίκασεν αὐτὸν εἰς ἔτι βαρύτερον τῶν προηγηθέντων πρόστιμον καὶ εἰς πολλῶν μηνῶν φυλάκισιν.

Πλήρης ἀπελπισίας ὁ Ἐμπουλ - Κασὴμ καὶ μὴ γνωρίζων πῶς νὰ ἀπαλλαχθῇ ἐκ τῶν κακῶς ὀλυμένων τούτων ὑποδημάτων, λαβὼν αὐτὰ παρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ Καθῆ, καὶ διηγηθεὶς λεπτομερῶς ὅλας τὰς ζημίας ὅσας τῷ ἐπροξένησαν μέχρι τοῦδε, παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ προσθέσῃ εἰς τὸ ἔγγραφον τῆς καταδίκης του, ὅτι ὁ Ἐμπουλ - Κασὴμ παραιτεῖται τοῦντεῦθεν ἐπισήμως παντὸς δικαιώματος ἰδιοκτησίας ἐπὶ τῶν ὑποδη-

μάτων τούτων. « Σᾶς θερμοπαρακαλῶ, αὐθέντα μου, εἶπεν, ὅπως παραδεχθῆτε τὴν αἴτησίν μου ταύτην, καὶ ἐλπίζω ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ Μουσουλμανοι, οἵτινες εἶνε παρόντες, θέλουν μαρτυρήσει ὅτι τοῦ λοιποῦ οὐδεμία σχέσις ὑπάρχει μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τῶν ἐπαράτων τούτων ὑποδημάτων· ἐπιθυμῶ δὲ ὅπως, εἰ δυνατόν, μὲ χρησιμεύσῃ καὶ φορέσῃ τις, ὅτι θὰ ἦμαι εἰς τὸ ἑξῆς ἀνεύθυνος διὰ πᾶσαν ἔνοχον πρᾶξιν τῶν κακούργων τούτων ὑποδημάτων. »

Καὶ ὁ μὲν Καδῆς συνήνεσεν εἰς τὴν δικαίαν ταύτην αἴτησιν τοῦ Ἐμπουλ - Κατήμ, καὶ φαιδρυνθεὶς ἀκούντως ἐκ τοῦ συμβάντος τούτου, παρεχώρησε τὸν ζητηθέντα φεσβᾶν· ὁ δὲ φιλάργυρος, διδαχθεὶς καὶ σωφρονισθεὶς ὑπὸ τῶν περιστατικῶν τούτων, ἐμετρίασε τὴν ῥυπαρὰν αὐτοῦ φιλαργυρίαν.

Ῥ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΣΑΡΔΩΝΙΟΣ ΓΕΛΩΣ. — Ὅλοι σχεδὸν μεταχειριζόμεθα τὴν φράσιν ταύτην, χωρὶς οἱ πλεῖστοι νὰ γνωρίζωμεν καὶ πόθεν ἐπήγασε. Τίμαιος ὁ Λοκρὸς παρὰ Σουΐδα λέγει ὅτι, εἰς τὴν νῆσον Σαρδὼ ὑπῆρχε νόμος νὰ θάπτωσι τοὺς ὑπεργήρους ἐντὸς στενοῦ βόθρου, σπρώχνοντες αὐτοὺς οἱ νέοι μὲ σχίζας ξύλων καὶ γελῶντες. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πρᾶξις αὕτη δὲν ἦτο φύσει εὐχάριστος, οἱ νέοι, καίτοι ἐξωτερικῶς γελῶντες κατὰ τὸ ἔθος ἢ προσποιούμενοι γέλωτα, πόρρω ὅμως ἀπεῖχον τοῦ νὰ γελῶσι τὸν φυσικὸν εὐθύμου καρδίας γέλωτα· εἰς τρόπον ὥστε ὁ βεβιασμένος καὶ προσποιητὸς ἐκεῖνος γέλως ἐνεκατόπτριζε τὴν ἀλήθη τῆς ψυχῆς πικρίαν, τὴν ἐκ τῆς λύπης προξενουμένην. Ἐκ τούτου δὲ ἐπεκράτησεν ὥστε ὁ ψευδὴς καὶ βεβιασμένος γέλως νὰ ὀνομάζηται Σαρδώνιος, ὅπερ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ κοινῶς παρ' ἡμῶν λεγόμενον ψεύτικο γέλοιο ἢ πικρὰ γέλοια, φαρμακερὸς γέλως, κτλ.

ΗΘΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΚΑΤ' ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ. — Α. Ἀλήθειαν λέγε. — Β. Βουλεύου χρήσιμα. — Γ. Γνῶθι σαυτόν. — Δ. Δικαίως κτῶ. — Ε. Ἐγκράτειαν ἄσκει. — Ζ. Ζήλου σοφίαν. — Η. Ἡδονὴν φεῦγε. — Θ. Θεὸν σέβου. — Ι. Ἱκέτας ἐλέει. — Κ. Καιρὸν γνῶθι. — Λ. Λάλει ὀλίγα. — Μ. Μέτρῳ χρῶ. — Ν. Νόμοις πείθου. — Ξ. Ξένους ξένιζε. — Ο. Ὅρκον φεῦγε. — Π. Παιδείας ἀντέχου. — Ρ. Ῥαθυμίας ἀπέχου. — Σ. Σωφροσύνην ἄσκει. — Τ. Τίμα γονεῖς. — Υ. Υἱοὺς παίδευε. — Φ. Φιλίαν ἀγάπα. — Χ. Χρόνου φείδου. — Ψ. Ψυχῆς ἐπιμελοῦ.

ΟΝΟΜΑΤΑ ΣΟΥΛΤΑΝΩΝ. — Κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν παρατηροῦμεν τὸ στοιχεῖον μ ὑπάρχον εἰς ὅλα τὰ ὀνόματα τῶν Ὀθωμανῶν Αὐτοκρατόρων, ἀπὸ Μωάμεθ Β' τοῦ πορθητοῦ (Ἑλ Φατὴχ) μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Δύω δὲ μόνας ἐξαιρέσεις εὑρίσκομεν εἰς τὸ τυχαῖον τοῦτο, τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ πορθητοῦ Μωάμεθ, τοῦ Σουλτὰν Βαϊαζήτου, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ νῦν εὐκλεῶς ἀνάσσοντος Σουλτὰν Ἀβδοὺλ - Ἀζήζ. Εἰς δὲ τὴν βασιλείαν Σουλτὰν Ἀχμὲτ Χὰν, υἱοῦ Μωάμεθ τοῦ Γ', παρατηρεῖται ἡ περίεργος σύμπτωσις τοῦ ἀριθμοῦ 14. Ὁ μονάρχης οὗτος ἦν ὁ 14 τῆς δυναστείας του, ἐβασίλευσεν εἰς ἡλικίαν 14 ἐτῶν, καὶ ἀπέθανε μετὰ βασιλείαν 14 σελληνιακῶν ἐτῶν.

Τὰ δὲ πλειότερα τῶν συνήθων ὀνομάτων, ἅτινα λαμβάνουσιν οἱ πλειότεροι τῶν Σουλτάνων, ὡς Ἀβδοὺλ - Χαμὴτ, Ἀβδοὺλ - Μεδζὴτ, καὶ τὰ ὁποῖα εἰσὶν ἐν χρήσει παρὰ τῷ Ὀθωμανικῷ ὀνοματολογίῳ, (ὡς Ἀβδοὺλ - Κερὴμ, Ἀβδοὺλ-Ῥαχμὰν, κτλ.) εἰσὶ ταὐτόσημα πάντα, σημαίνοντα δοῦλον τοῦ δεδοξασμένου, τοῦ ἁγίου, κτλ. (τοῦ Θεοῦ, δηλ.) ἀντιστοιχοῦσι δὲ πρὸς τὰ ἡμέτερα Χριστόδουλος, κτλ.

ΝΑ ΣΕ ΒΡΑΣΩ! — Μεταξὺ τῶν καταρῶν, τὰς ὁποίας πολλάκις προφέρουσιν οἱ χριστιανοί, συνεχῶς δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ καλοκαταθραμμένοι καὶ εὐγενεῖς ἐπὶ τὸ εὐφημότερον, εἶνε καὶ τὸ Νὰ σὲ βράσω! Σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ ἀρὰ αὕτη δὲν λέγεται τυχαίως οὔτε στερεῖται ἱστορικῆς τινὸς σημασίας, διότι πραγματικῶς κακοῦργοι ἐβράζοντο παλαι ποτὲ μέχρι θανάτου. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐπὶ Ἑνρίκου Η' ἐβράσθησαν δύο ἄτομα, εἰς μάγειρος φαρμακεύσας δεκαὲξ ἀνθρώπους (τῷ 1532), καὶ μία ὑπηρέτρια φαρμακεύσασα τρεῖς οἰκογενείας (τῷ 1543).

Εἶνε δὲ περίεργον πῶς διεσώθη ἡ ἀρὰ αὕτη καὶ εἶνε τοσοῦτον ἐν χρήσει σήμερον, καὶ μάλιστα εἰς τὰ στόματα τῶν εὐαισθήτων Κυριῶν· διότι οὔτε νὰ σὲ κάψω οὔτε ἄλλο τι τοιοῦτον συνειθίζεται, ἐνῷ ἔχομεν παραδείγματα τρομερωτέρων βασάνων τῶν κακούργων. Ἀναφέρεται δὲ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὅτι πολλοὶ κακοῦργοι, τεθέντες ἐντὸς μεγίστων ἰγδίων, ἐκοπανίσθησαν. Φαίνεται ὅτι τὸ Νὰ σὲ βράσω, καθὸ μὴ ὑπονοοῦν τόσον τρομερὰς βασάνους ὅσον αἱ ἄλλαι φρικταὶ τυραννίαι, καθιερώθη σήμερον γενικῶς, ὃν πολλάκις ἰσοδύναμον τοῦ εἰρωνικῶς λεγομένου Νὰ σ' ἀλατήσω!

ΜΥΘΟΣ Α'.

Η ΚΥΝΟΦΙΛΙΑ.

Δύω κύνες ξαπλωμένοι 'ς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου,
ἀνεπαύοντο πλησίον εἰς τὴν θύραν μαγειρίου,
καὶ ἀντὶ νὰ θλακτῶσι κατὰ τῶν διαβαινόντων
διελέγοντο ἡσύχως περὶ φύσεως τῶν ὄντων.

Ὡς δὲ πάντοτε συμβαίνει, θέμα πρώτης ὁμιλίας
ἦτο τῶν κυνῶν ἡ τύχη, καὶ περὶ τῆς μοχθηρίας
καὶ διαγωγῆς βαρβάρου αὐθαδῶν τινῶν μαγείρων,
καὶ τῶν φειδωλευομένων δεσποτῶν καὶ φιλαργύρων.

Πρὸς τὰς ἀρετὰς δὲ τέλος στρέψαντες τὴν ὁμιλίαν,
ἀπὸ ἀρετῆς εἰς ἄλλην ἔφθασαν κ' εἰς τὴν φιλίαν.
" Ὦ! ἐφώναξεν ὁ ἕνας, δὲν ὑπάρχει πόνος, λύπη,
" ἥτις διὰ τῆς φιλίας δὲν δαμάζεται κ' ἐκλείπει!
" Δύο ὄντα, ἡνωμένα διὰ τῶν τρυφερωτάτων
" καὶ τῶν ζωηρῶν ἐκείνων τῆς καρδίας αἰσθημάτων,
" ζῶσιν ἀληθῶς 'ς τὸν κόσμον ζωὴν πλήρη εὐφροσύνης,
" τέρψεως καὶ εὐθυμίας, ἡδονῆς, χαρᾶς, εἰρήνης·
" καὶ διπλῆ μὲν εἰς τοὺς φίλους φαίνεται ἡ εὐτυχία,
" κούφη δὲ ὑπὸ τῶν δύο φερομένη ἡ δυστυχία.
" Αἴ! ἡ τύχη ἂν τοιούτου ποτὲ φίλου μ' ἀξιώσῃ,
" τῆς καρδίας μου τοὺς πόνους ὅλους θέλει ἐλαφρώσει·
" ἤθελα τὸ πεπρωμένον αἰωνίως μακαρίζει,
" καὶ τὰ χρέη μου χαρὰν μου κ' εὐχαρίστησιν νομίζει.
" Τί φρονεῖς; ἂν λόγου χάριν ὄντες 'ς τὴν αὐτὴν οἰκίαν
" καὶ οἱ δύο τεταγμένοι 'ς τὴν αὐτὴν ὑπηρεσίαν,
" καὶ φυλάττοντες τὴν θύραν τοῦ κοινοῦ μας τοῦ κυρίου
" εἴμεθα συνδεδεμένοι δι' ἀγάπης αἰωνίου,
" γενναιόφρονες, χαρίεις, γλυκεῖς, πρᾶοι πρὸς ἀλλήλους
" τὸν Ὀρέστην καὶ Πυλάδην ἐμιμούμεθα τοὺς φίλους;
" καὶ ὁ κύριός μας βλέπων τὴν τοιαύτην ἕνωσίν μας,
" θέλει μένει διὰ πάντα ὑπὸ τὴν διάκρισίν μας·
" καὶ αὐτῆς τῆς ἄρκτου, ἥτις ἀπ' τὸ ἱερόν της δάσος
" ἐκσοβεῖ ὅλους τοὺς κύνας, καταστρέψομεν τὸ θράσος.
" Ἡ ζωή μας θέλει εἶσθαι εὐτυχὴς ὡς βασιλεία!
" ἐκ τῆς ἡδονῆς, Μαυροῦκε, μ' ἔρχεται λειποθυμία!,,
" —Καὶ ἐγὼ, ὦ φίλε Μοῦρτε, ἤμην γνώμης τῆς ἰδίας
" περὶ τῆς ἀδιαλύτου καὶ εἰλικρινοῦς φιλίας·
" καὶ ὡς ἔχοντες ὁμοίας ἀρετὰς, γνώμας καὶ κλίσεις,
" θὲ νὰ ζῶμεν μακαρίως χωρὶς ζήλιαν κ' ὑποκρίσεις·
" 'ς τὴν πλευρὰν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου θέλει συμπεριπατῶμεν
" καὶ συμφώνως τοὺς ἐχθρούς μας πανταχοῦ θέλει νικῶμεν.
" Φανταζόμενος δὲ, φίλε, τὸν σοφὸν σκοπόν μας τοῦτον,
" εἶμαι ἕτοιμος νὰ κλαύσω!... Δὸς τὸν πόδα σου·,,
— " Ἰδού τον!,,

Καὶ οἱ νέοι φίλοι τότε τρυφερῶς καταφιλοῦνται,
καὶ τὰ ὦτα κ' ἡ οὐρά των ἀπὸ τὴν χαρὰν κινοῦνται.

Αἴφνης δ' ἐκ τοῦ μαγειρίου ὑπηρέτης τις προκύπτει
κ' ἐν τῷ μεταξὺ τῶν δύο κόκκαλον ἀρνίου ῥίπτει·
ἐξεψύχησ' ἡ φιλία, καὶ ἡ τρυφερὰ ἀγάπη
εἰς χολὴν καὶ μαῦρα πάθη ἐν τῷ ἅμα μετετράπη.

Μανιώδης ὁ Ὀρέστης ῥίπτει' ἐπὶ τοῦ Πυλάδου,
καὶ ζητεῖ νὰ τὸν κρημνίσῃ εἰς τὰ τάρταρα τοῦ Ἅδου·
ὁ Πυλάδης τὸν δαγκάνει, καὶ ἀμφότεροι παλαίουν,
καταδάκνονται, κτυπῶνται, καὶ τὰ κρέατά των ξέουν.

Οἱ δὲ ὑπηρέται ῥίπτουν ψυχροῦ ὕδατος ἀντλίαν
ἐπ' αὐτῶν, καὶ καταπαύουν ταύτην τὴν κυνοφιλίαν.

ΠΟΙΚΙΛΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ.

Ἐπίσκοπός τις διέταξεν ὥστε αἱ ὑπηρέτριαι τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του ἐφημερίων νὰ ὦσιν ἑξηκοντούτιδες· ἀλλὰ, κατὰ τὴν πρώτην μετὰ τὴν παραγγελίαν ταύτην περιοδείαν του, παρετήρησε μετ' ἐκπλήξεως ἔν τινι κωμοπόλει τὸν ἐφημέριον ὑπηρετούμενον ὑπὸ τριῶν χαριεστάτων νεανίδων χωρικῶν, ὧν ἡ μεγαλητέρα μόλις ἦτο εἰκοσαετής. « Καὶ πῶς! Κύριε ἐφημέριε, τῷ παρετήρησε πλήρης ὀργῆς ὁ Ἐπίσκοπος, δὲν ἀπηγόρευσα αὐστηρῶς... — Μάλιστα, Σεβασμιώτατε· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἐπεθύμουν πολὺ νὰ εὑρῶ ἑξηκοντούτιδα ὑπηρέτρια, καθὼς πρέπει· ἐπειδὴ ὅμως τοιαῦται καλαὶ πραγματεῖαι τώρα εἶνε σπάνιαι καὶ δυσκόλως εὑρίσκονται μονοκόμμαται, ἐστοχάσθην ὅτι εἶνε ἓν καὶ τὸ αὐτὸ νὰ λάβω τρεῖς, αἱ ὁποῖαι ὅλαι ὁμοῦ ἀποτελοῦσι τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπὸ τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος προσδιορισθέντων ἐτῶν·

—o—

Δύο χωρικοὶ ἐπεφορτίσθησαν ὑπὸ τοῦ χωρίου των νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν πλησιόχωρον κώμην διὰ νὰ παραγγείλουν εἰς ζωγράφον τινὰ τὴν εἰκόνα τοῦ θυσιαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας των, ἥτις ἦτο ἀφιερωμένη εἰς τὸν ἅγιον Πέτρον· ὁ ζωγράφος, θέλων νὰ ἀστεϊσθῇ, ἠρώτησε τοὺς χωρικοὺς ἂν ἡ πρόθεσις τῶν συνδημοτῶν των ἦτο νὰ τοῖς παραστήσῃ τὸν ἅγιον ζῶντα ἢ νεκρόν. Ἡ ἀπρόοπτος αὕτη ἐρώτησις τοὺς περιέπλεξεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἠπόρουν τί νὰ ἀπαντήσωσι. Τέλος εἷς ἐξ αὐτῶν εἶπε πρὸς τὸν ζωγράφον· « Τὸ ἀσφαλέστερον εἶνε νὰ τὸν παραστήσῃς ζωντανόν· ἂν δὲ αὐτοὶ τὸν θέλουν νεκρὸν, ἠμποροῦν νὰ τὸν φωνεύσωσιν.»

—o—

Ἱεροκήρυξ τις, ἀγορεύων μίαν τῶν ἡμερῶν τῆς Διακαινησίμου ἑβδομάδος καὶ παρατηρήσας ὅτι τὸ ἀκροατήριόν του συνέκειτο σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ γυναῖκας, ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ ὁμιλήσῃ οὕτως· « Ἠξεύρετε διατὶ ὁ Κύριος ἡμῶν, ἅμα ἀναστὰς ἐκ τῶν νεκρῶν, ἐφάνη εἰς τὰς Μαρίας; ὁ λόγος εἶνε διότι, θέλων νὰ καταστήσῃ πασίγνωστον τὸ μυστήριον τῆς ἀναστάσεως καὶ νὰ τὸ διακοινώσῃ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ἔκρινε κατάλληλον πρὸς τοῦτο τὸ γυναικεῖον στόμα, καθὸ γνωρίζων ὅτι δι' αὐτοῦ, ὡς διὰ πολυφώνου σάλπιγγος, ἤθελε διασπαρῇ ἀμέσως πανταχοῦ.»

—o—

Ταξειδεύων ποτὲ Διογένης ὁ Σινωπεὺς ἦλθε καὶ εἰς τὴν Μύνδον, πόλιν τῆς Καρίας· παρατηρήσας δὲ τὴν μὲν πόλιν μικρὰν τὰς δὲ πύλας μεγάλας εἶπεν, « Ἄνδρες Μύνδιοι, κλείσατε τὰς πύλας μή, πως φύγῃ δι' αὐτῶν ἡ πόλις σας.»

Ἀστεϊζόμενος ὁ Ζακκῖνος ἔθετεν ἀριθμητικὴν ἀξίαν εἰς ἑκάστην τῶν Κυριῶν τῆς Αὐλῆς Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', καὶ ἄλλην μὲν ἐξετίμα ἀντὶ χιλίων λουδοβικίων, ἄλλην ἀντὶ πεντακοσίων καὶ ἄλλην ἀντὶ ἑκατὸν, κτλ. Κυρία τις, ἰδοῦσα ἑαυτὴν ἐξηρημένην τῆς ἀπαριθμήσεως ταύτης, ἀπετάνθη πρὸς τὸν Ζακκῖνον καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν νὰ τὴν εἴπῃ ἐλευθέρως ἀντὶ πόσου τὴν ἐξετίμα. « Ἀί Κυρία μου, ἀπήντησεν οὗτος ὑποκλινόμενος, ὑμεῖς δὲν ἔχετε τιμήν! »

—o—

Κενόσπουδός τις ἤκουσε νὰ ἐπαινῶσι τὸ ἄριον, τὸ ὁποῖον ἐξελάμβανε πάντοτε ἀντὶ τοῦ ἐλαίου, χωρὶς ποτε νὰ ζητήσῃ νὰ μάθῃ τὸ εἶδος αὐτοῦ καὶ τὸν τρόπον τῆς χρήσεώς του. Εὑρισκόμενος μίαν ἡμέραν εἰς Παρισίους καὶ εἰσελθὼν εἰς ἓν ξενοδοχεῖον διὰ νὰ γευματίσῃ, ἐζήτησεν ὑφάριον. « Τὸ θέλετε μὲ ἔλαιον; τὸν ἠρώτησεν ὁ ξενοδόχος. — Ὄχι, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος μὲ τρόπον ἀδιαφορίας καὶ θέλων νὰ φανῇ τοῦ συρμοῦ, κάμε το μὲ ἄριον. »

—o—

Ἠρώτων εὐήθη τινὰ νέον, πόσων ἐτῶν ἦτο. « Εἶμαι εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν, ἀπεκρίθη οὗτος, καὶ ἂν δὲν ἐδοκίμαζα ἀνθένειάν τινα, ἥτις μὲ ἐκράτησεν ἓξ μῆνας εἰς τὴν κλίνην, θὰ ἤμην τώρα εἰκοσιπέντε. »

—o—

Ἐν τινι πολιορκίᾳ ἀξιωματικός τις ἐπληγώθη εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ σφαίρας μυδραλλίου· οἱ χειροῦργοι παρετήρησαν ὅτι ἡ πληγὴ ἦτο ἐπικίνδυνος καὶ τόσον βαθεῖα ὥστε, ἔλεγον, ἐφαίνετο ὁ ἐγκέφαλος. « Ἂν ἔχῃ οὕτω, Κύριοι, ἀνέκραξεν ὁ πληγωθεὶς, κάμετέ μου τὴν χάριν νὰ λάβετε ὀλίγον ἐξ αὐτοῦ καὶ νὰ τὸν στείλετε ἀμέσως εἰς τὸν στρατηγόν μας, ὅστις συνειθίζει νὰ ἐπαναλαμβάνῃ καὶ καλὰ ὅτι δὲν ἔχω μυελόν. »

—o—

Ὁδεύων ποτὲ ὁ Δοὺξ τῆς Ῥοσφουκόλδης εἰς Βερσαλλίας ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, καὶ βλέπων τοὺς δύο ὑπηρέτας του εὑρισκομένους εἰς ἀθλίαν κατάστασιν ὡς ἐκ τοῦ ὑπερβολικοῦ ψύχους, ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ ὄχημά του. Ἡ φιλάνθρωπος αὕτη πρᾶξις, ἅμα γενομένη γνωστὴ εἰς τὴν Αὐλὴν, ἐφείλκυσεν, ὡς εἰκὸς, πολλὰ ἐγκώμια εἰς τὸν Δοῦκα, ὅστις, μεθυσμένος ἐκ τῶν ἐπαίνων, ἀπεκρίθη μίαν ἡμέραν πρὸς τοὺς συγχαιρομένους αὐτὸν αὐλικούς. « Πιστεύσατέ με, Κύριοι, ὅτι ἐλυπήθην πολὺ διότι δὲν ἠμπόρεσα νὰ εἰσάξω εἰς τὸ ὄχημά μου καὶ τὸν ταλαίπωρον ἁμαξηλάτην καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἵππους. »

Ἠρώτων Γασκόνον τινὰ κιβδηλοποιὸν, ποῖον ἔγκλημα ἔπραξε καὶ τὸν κατεδίκασαν εἰς θάνατον. « Φεῦ! ἀπήντησεν οὗτος· πόσον ἡ δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων εἶνε σφαλερὰ! Μὲ καταδικάζουσιν εἰς τὴν ἀγχόνην διότι ἐζωγράφησα τὸν βασιλέα καὶ ἐδόξασα τὸν Θεόν. » Ἐννοεῖ δὲ ἀλληγορικῶς τὰ παραχαραχθέντα νομίσματα, τὰ ὁποῖα ἐξ ἑνὸς μέρους ἔφερον τὴν εἰκόνα τοῦ βασιλέως ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ῥητὸν Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Η ΦΛΟΓΕΡΑ. (α)

Γιατί, φλογέρα μου καλὴ,
τόσον πολλὰ σιωπηλή;
Μὴν κάνωσες, καϋμένη!
αἴ! τώρα τί νὰ γένῃ;

Ναὶ, εἶχα σφόλει φοβερὰ
ὅτ' ἐκεῖ κάτω 'ς τὰ νερὰ
'ς τὸ κάτω 'κεῖ λιβάδι
καθούμασταν τὸ βράδυ

ἐγὼ κ' ἡ Φρόσω μου καὶ σὺ,
κ' εἰς τῶν κλαδιῶν τὸ σὶ, σὶ, σὶ
τὸν ἔρωτα τὸν φίλον
ἐψάλαμεν μὲ ζῆλον.

Ἔσφαλλα δὲν τὸ σιωπῶ
ὅτ' αὐθαδίασα νὰ 'πῶ
πῶς εἶν' ἀπ' τὴν φλογέρα
αὐτὴ εὐφωνοτέρα·

πλὴν ἔκαμες καὶ σὺ κακὰ·
τί τῶψαλες τόσον γλυκὰ,
κ' ἠμπόρεσες νὰ φθάσῃς
νὰ μὲ ἐνθουσιάσῃς;

Ναὶ, ἦτον κάμωμα μωρὸ
'ποῦ σ' ἔρριψα μέσ' 'ς τὸ νερὸ,
καὶ μὲ παραφροσύνην
ἀγκάλιασα ἐκείνην.

Πλὴν πές με, ποῖός; δὲν ἤσουν σὺ
ὁποῦ μ' ἐλώλανες, χρυσῆ,
μὲ τὴν παθητικήν σου
καὶ μαγικὴν φωνήν σου;

Καὶ φταίγω, φαίνεται, καὶ φταῖς
γιὰ ταῖς ἀγάπαις μας αὐταῖς,
πλὴν πάλ' ἀπ' ἐν' ἀγέρα
φυσούμασταν, φλογέρα.

Ἔλα καὶ ψάλλε μας λοιπὸν
ἐπάνω 'ς τὸν αὐτὸν σκοπὸν
πῶς φταίγει δὰ κ' ἡ Φρόσω,
'ποῦ εἶν' ὡραία τόσο.

ΗΛΙΑΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ.

(α) Τὸ χαρίεν τοῦτο καὶ ἀφελέστατον ἐρωτικὸν ποιημάτιον, ποτὲ τῷ 1839 καὶ ἀνέκδοτον μέχρι τοῦδε μεῖναν, εἶνε πρωΐον τῆς μαγίσσης Μούσης τοῦ φίλου ὁμογενοῦς Κ. Ἠλιοῦ Ταντα λίδου· Ἐλπίζομεν ὅτι ὁ μουσοστεφὴς οὗτος ποιητὴς καὶ φιλογενέστατος διδάσκαλος τοῦ ἔθνους θέλει τιμᾷ συνεχῶς τὸ ἡμέτερον φύλλον διὰ τοιούτων ὡραίων ποιημάτιων καὶ ἄλλων πρωϊόντων τῆς ἀνεξαντλήτου ποιητικῆς φαντασίας του.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

« Ὄψομαι τοὺς οὐρανούς Σου, ἔργα
« τῶν δακτύλων Σου. » Ψαλ. Η'. 3. 4.

Τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ μαρτυροῦσιν ἡ τῆς ὕλης ἄπειρος ποσότης, ἡ τῶν οὐρανίων σωμάτων ἀκατανόητος ταχυκινησία καὶ ἡ τῶν αἰθερίων χωρῶν ἀτελεύτητος ἔκτασις. Ἡ ἄπειρος Αὐτοῦ ἀγαθότης φαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι ἔθηκεν ἡμᾶς εἰς κόσμον, ὅπου τὰ πάντα εἰσὶ πεποιημένα μὲ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε φυσικῶς νὰ τείνωσιν εἰς τὸ προάγειν τὴν ἡμετέραν εὐδαιμονίαν. Πόσον ἀρθόνους διεσκόρπισε τὰς πηγὰς τῆς ἡδονῆς! Ὑπεράνω ἡμῶν ἐξέτεινε τὸ στερέωμα, ὅπου τὴν ἡμέραν βλέπομεν κάλλος ποτὲ μὲν ἴλαρὸν, καθὼς ὅταν ὁ ἥλιος ἀνατέλλῃ ἢ δύῃ καὶ ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦνε γαληνιαία καὶ εὔδιος, ποτὲ δὲ φοβερὸν, καθὼς ἐν καιρῷ βροντῶν ἀστραπῶν, ἀνεμοταραχῆς, τρικυμίας καὶ σκότους.

Τὴν νύκτα βλέπομεν τὴν Σελήνην βαδίζουσαν ἐν φωτὶ, καὶ δόξα καὶ μεγαλοπρέπεια ἀκτινοβολεῖται ἀπὸ χιλιάδας καὶ μυριάδας οὐρανίων κόσμων. Πέριξ ἡμῶν τὸ πολυποίκιλον πρόσωπον τῆς φύσεως, τὰ δένδρα, οἱ θάμνοι, τὰ ἄνθη, οὐ μόνον κοσμοῦντα τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ πληροῦντα τὸν ἀέρα ἀπὸ ζωογόνους καὶ γλυκυτάτας εὐωδίας· τὰ ποικιλόχροα πτηνὰ, ἡσύχως τὴν ἀτμοσφαῖραν διαπλέοντα ἢ κελαδοῦντα τερπνότατα εἰς τὰ δάση· τὸ γαλήνιον πέλαγος μὲ τοὺς ἀπειραρίθμους ἰχθύας, εὐφροσύνως ἐν αὐτῷ παίζοντας· τοὺς ποταμοὺς καὶ τοὺς βύακας, μεταξὺ τῶν λόφων ὑπὸ δένδρα ὑψηλὰ ῥέοντας· τὸ γλυκὺ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου μεταξὺ ὅλων τούτων. Πρὸς τούτοις αἱ ἡδοναὶ τῆς ἁφῆς, τῆς γεύσεως, τῆς μυώδους κινήσεως καὶ τῆς ἐργασίας· οἱ ἀναρίθμητοι καὶ πολυειδεῖς καρποὶ, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἡ γῆ βρύει καὶ δι' ὧν τρεφόμεθα· αἱ ἐκ τῆς φυσικῆς στοργῆς καὶ φιλίας προερχόμεναι συγκινήσεις καὶ ἀγαλλιάσεις ..... ταῦτα πάντα δεικνύουσι καὶ διαλαλοῦσι τρανῶς, ὅτι ὁ Θεὸς ἔκαμεν ἡμᾶς διὰ νὰ ἐμεθα εὐδαίμονες, καὶ ὅτι χαίρει μεταδίδων εὐδαιμονίαν.

Ὦ! πόσον ἔνοχοι τῆς μεγαλητέρας ἀχαριστίας ἠθέλαμεν εἶσθαι ἂν, παρορῶντες πάντα ταῦτα τὰ θαυμάσια, ἅτινα ἡ παντοδύναμος δεξιὰ τοῦ Ὑψίστου ἐποίησεν, ἠθέλαμεν ἀπολαμβάνει μόνον ὡς τὰ κτήνη καὶ τὰ ἄλογα ζῶα τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, χωρὶς νὰ ἀνυψῶμεν συνεχῶς τὸν νοῦν ἡμῶν πρὸς τὸν Δοτῆρα παντὸς ἀγαθοῦ, καὶ χωρὶς, ἐμβαθύνοντες κατὰ τὸ δοθὲν ἡμῖν μέτρον δυνάμεως καὶ σοφίας εἰς τὴν θεωρίαν καὶ μελέτην τῶν περὶ ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ὄντων, νὰ λαμβάνωμεν ἀφορμὴν ὥστε εὐγνωμόνως πάνυ νὰ ἀνυμνῶμεν τὸ ὄνομα τὸ ἱερὸν καὶ ἅγιον τοῦ Πλάστου, κράζοντες μετὰ τοῦ Προφητάνακτος Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα Σου, Κύριε· πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας! »

Τὸ ἱερὸν τοῦτο χρέος πειρώμεθα ἐκτελέσαι σήμερον τὸ κατὰ δύναμιν, δαδουχοῦντες διὰ τοῦ φωτὸς τῆς ἐπιστήμης τοὺς ἀμυήτους εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ διεσπαρμένων ἀπείρων σωμάτων, ὧν καὶ ἐκθέτομεν ἐν συντομίᾳ τὰς πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὴν σφαῖραν ἡμῶν σχέσεις καὶ τὴν φύσιν ἑκάστου· ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἀναδεχόμεθα τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως διὰ τῆς ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ καταστήσωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν κοινὰς καὶ καταληπτὰς εἰς τοὺς φιλομαθεῖς ἡμῶν ἀναγνώστας τὰς ὑψηλὰς καὶ βαθυτάτας θεωρίας τῆς Ἀστρονομίας, ποικίλοντες τὸν λόγον ἡμῶν διὰ ψηλαφητῶν καὶ ὑλικῶν παραδειγμάτων ὅπου ἡ ἀνάγκη τὸ καλέσει, καὶ μηδόλως ἀπομακρυνόμενοι τοῦ κύρους τῶν Θεοπνεύστων Γραφῶν. Ἡμεῖς, καθὸ ἐργαζόμενοι κυρίως ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, ὅστις δὲν συχνάζει εἰς ἀκαδημίας καὶ γυμνάσια οὔτε ἐπιστημονικὰ βιβλία εὐκαιρεῖ πολλάκις νὰ μελετᾷ, ἀναγκαζόμεθα καὶ ὀφείλομεν μάλιστα νὰ καταβιβάζωμεν τὴν ἐπιστήμην, ὡς ὁ Φραγκλῖνος τὸ ἠλεκτρικὸν ῥεῦστὸν, ἀπὸ τὰς ὑπερνεφέλους χώρας ὅπου ἀνονήτως ἤδη περιπολεῖ. Τοῦτο θέλομεν ἐπιδιώκει ἑκάστοτε ἐν τῷ συγγράμματι ἡμῶν, καὶ ἐλπίζομεν νὰ τὸ κατορθώσωμεν.

Εὐτυχεῖς ἂν ἀποδῶμεν καταληπτοὶ, καὶ πολλὰς ἐσφαλμένας ἰδέας ἀνορθώσωμεν, αἵτινες, ῥιζωθεῖσαι δυστυχῶς ὑπὸ τῆς ἡμιμαθείας, τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς ἀπάτης τῶν αἰσθητηρίων, πλείστην κατελέγχουσιν πολλῶν ἐξ ἡμῶν τὴν ἀμάθειαν καὶ τὴν παρὰ τοῖς λοιποῖς τῶν ἐξευγενισμένων ἐθνῶν μικροπρέπειαν. Ἡ πολυδύναμος πρόληψις, βοηθουμένη καὶ ὑπὸ τῆς ἐξώλους ἀμαθείας ἢ τῆς πολὺ χείρονος ἡμιμαθείας, τοὺς πλείστους ἐξ ἡμῶν καθιστᾷ ὅλως ἀπειθεῖς εἰς τὴν φωνὴν τῆς ἱερᾶς ἐπιστήμης, ἧς αἱ διαβεβαιώσεις παρίστανται ἡμῖν ὡς παραμύθια Χαλιμᾶς ἢ τούτοις ὅμοια τερατουργήματα· διατί; διότι ἄλλως πείθουσιν ἡμῖν τὰ αἰσθητήρια ἢ τὰ ὑπὸ τῶν σοφῶν λεγόμενα.

Καὶ ὅμως, οὐδαμῶς δύναται νὰ ἀπορριφθῇ τι ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἀντίκειται εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν αἰσθητηρίων ἡμῶν, ἢ ὅτι ἐπιλαμβάνεται θέματος πέραν τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας. Πολλοὶ τῶν ἁπλοϊκῶν διατείνονται εἰσέτι ὅτι ἡ γῆ ἵσταται καὶ ὁ ἥλιος κινεῖται, διότι οὕτω βλέπουσιν αὐτά, διότι οὕτω διδάσκουσιν αὐτοῖς τὰ αἰσθητήρια· καὶ ὅμως, κατ' οὐδένα λόγον δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ μαρτυρία τῶν αἰσθητηρίων αὐτῶν ὡς ἀκαταμάχητον ἐπιχείρημα.

Καὶ δύσκολον μὲν εἶνε ὅπως ἐννοήσωσιν οἱ τοιοῦτοι ὅτι ἡ τόσον ἀπέραντος φαινομένη αὕτη γῆ, ἐφ' ἧς κατοικοῦμεν, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ μικρὸς πλανήτης ἢ στρογγύλος ἀστὴρ, κινούμενος ὁρμητικῶς ἀκαταπαύστως καὶ κατὰ τριπλῆν κίνησιν, καὶ οὐδόλως καθεύδων ἐπὶ τῶν φαινομένων αὐτοῦ θεμελίων ἀλλ' ὢν μετέωρος ἐν τῷ ἀπείρῳ· ἀλλ' ὅμως ἅπαξ πεισθέντες περὶ τῶν τοιούτων ἀπιστεύτων ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ ὑπολογείσης, οὕτως εἰπεῖν, τῆς φιλομαθείας καὶ φιλοπεριεργείας των, μετὰ πόσης ἡδονῆς καὶ θαυμασμοῦ δὲν προβαίνουσιν εἰς τὴν θεωρίαν τῶν λοιπῶν περὶ αὐτοὺς φαινομένων, σχετικῶς τελειοποιοῦντες τὰς γνώσεις των!

Εἶνε ἀναντίρρητον ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐπροικίσθη διὰ μερίδος τῆς θείας σοφίας· ἅπαξ λοιπὸν λαβὼν νύξιν τινὰ περὶ ὑπάρξεως ἑνὸς πράγματος ἐφοδιάζεται, οὕτως εἰπεῖν, διὰ συμπληρωματικῶν αἰσθήσεων· διὰ τοῦ τηλεσκοπίου, λόγου χάριν, καθιστᾷ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς τοῦ γίγαντος, διὰ τοῦ μικροσκοπίου διορᾷ τὰ μυστήρια καὶ τοῦ μικροτάτου ἄνθους· διὰ τοῦ ἠλεκτροσκοπίου, τοῦ γαλβανομέτρου καὶ ἄλλων θαυμασίων ἐφευρημάτων καὶ ἐπινοήσεων τελειοποιεῖ ἐπὶ τοσοῦτον ἀκριβῶς τὰς παρατηρήσεις του, ὥστε δύναται νὰ ἠξεύρῃ καὶ τὸ ἐλάχιστον ἴχνος ἢ τὴν ἀσθενεστάτην κίνησιν τῆς μυστηριώδους φύσεως.

Πάντες γινώσκομεν ὅτι αἱ ἀγροῖκοι καὶ κατὰ φαντασίαν ἰδέαι τῶν ἀρχαίων ἀστρολόγων ὡδήγησαν πρὸς τὴν πραγματικὴν γνῶσιν τῶν κινήσεων τῶν οὐρανίων σωμάτων, καὶ ἐντεῦθεν ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος τῆς ἐπιστήμης τῆς Ἀστρονομίας, τῆς θείας ταύτης καὶ ὑπερτάτης τῶν ἐπιστημῶν· γινώσκομεν ὅτι αἱ πρῶται δημοσιευθεῖσαι γεωλογικαὶ ἔρευναι ἐθεωρήθησαν ὡς ἀνατρεπτικαὶ τῆς πίστεως πρὸς τὰς μαρτυρίας τῆς Γραφῆς, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἔτειναν νὰ ἐνισχύσωσι τὴν ἀλήθειαν τῆς Μωσαϊκῆς κοσμογονίας. Οὕτως ἡ οὐχὶ ἐπιπόλαιος μελέτη τῶν φυσικῶν ἐν γένει φαινομένων ἐπικυροῖ τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀποκαλύψεως.

Πολλοὺς πολλάκις ἠκούσαμεν λέγοντας ὅτι οἱ περὶ τὰς φυσικὰς ἐν γένει ἐπιστήμας καταγινόμενοι εἰσὶν ἄθεοι. Πόθεν δὲ πηγάζει ἡ παραλογωτέρα αὕτη τῶν ἰδεῶν; οὐδαμοῦ ἀλλοθεν εἰμὴ ἐκ τῆς ἡμιμαθείας, ἐκ τῶν προλήψεων καὶ τῆς δεισιδαιμονίας· ἀλλ' ὁ ὀνόματι καὶ πράγματι σοφὸς, ὁ ἀληθῶς ἐπιστήμων, οὐχὶ μόνον δὲν εἶνε ἄθεος, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας εἶνε παντὸς ἄλλου βεβαιότερος περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ, τοῦ ὑπερτάτου τούτου Νοῦς, τοῦ πλάσαντος καὶ διατάξαντος ἐν ἀκατανοήτῳ σοφίᾳ τὰ στοιχεῖα τοῦ σύμπαντος. Φέρε ἴδωμεν ἰδίως τί διδάσκει ὁ πρώτιστος κλάδος τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἡ Ἀστρονομία, καὶ πῶς, ἀντὶ νὰ φέρῃ εἰς τὴν ἀθεΐαν, ἐξ ἐναντίας ὁδηγεῖ ἡμᾶς εἰς τὴν περὶ ὑπάρξεως Θεοῦ πίστιν:

Ἡ Ἀστρονομία μᾶς διδάσκει τὴν πορείαν καὶ τὰς θέσεις τῶν οὐρανίων σωμάτων· τοὺς ἡλίους, τὰ κέντρα ταῦτα τοῦ φωτὸς, ἐν τῷ μέσῳ τῶν πλανητικῶν συστημάτων, καὶ τοὺς πλανήτας κινουμένους περὶ αὐτοὺς ἀεννάως κατὰ τὸν αὐτὸν καὶ ἀμετάβλητον τρόπον· ὁ σπουδάζων δὲ αὐτὴν δύναται νὰ ἐπερωτήσῃ ἑαυτὸν ἂν ἡ μικρὰ ἡμῶν Γῆ ἠδύνατο νὰ ἦνε μεγαλητέρα ἢ μικροτέρα, καὶ ἡ ἐπιστήμη θέλει τῷ ἀπαντήσει ἀμέσως, ὅτι ἡ Γῆ ἠδύνατο νὰ ἦνε μεγάλη ὡς ὁ Ζεὺς ἢ ὁ Κρόνος καὶ μικρὰ ὡς ἡ Ἑλλὰς χωρὶς νὰ προξενήσῃ οὐδεμίαν ἀταξίαν εἰς τὸ πλανητικὸν ἡμῶν σύστημα, ἀλλ' ὅτι ἔπρεπε τότε καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς πλάσματα νὰ μεταβληθῶσι· διότι μένοντα εἰς ἣν τώρα εὑρίσκονται κατάστασιν, ἤθελον ἀπολέσει πᾶσαν τὴν ἑαυτῶν ἰσορροπίαν. Ἐπειδὴ, τῆς βαρυντικῆς δυνάμεως τῆς γῆς οὔσης ἀναλόγου τῷ ὄγκῳ αὐτῆς, ἐὰν ἡ Γῆ ἦτο μεγάλη ὡς ὁ Ζεὺς, ὁ ὁπὸς τῶν δένδρων δὲν ἤθελεν εἶσθαι δυνατὸν νὰ ἀνυψοῦται ἐκ τοῦ ἐδάφους πρὸς τὴν κορυφήν των, καὶ οὕτω τὰ φυτὰ ἤθελον ἐκμηδενισθῆ· καὶ τοῦτο, διότι ὅλαι αἱ ἐν τῇ σφαίρᾳ ἡμῶν δυνάμεις τείνουσιν ὅπως συσσωρευθῶσιν εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς· ὅτι ὀλίγοι ἔτι βαθμοὶ βαρύτητος ἐὰν προσετίθεντο εἰς τὴν γῆν, ἡ μυώδης δύναμις τῶν ζώων ἤθελεν ἀφανισθῆ· διότι ἕνεκα τῆς βαρύτητος ἤθελον ἑλκύωνται πρὸς τὸ κέντρον τῆς σφαίρας, καὶ τότε ἡ τόσον ἤδη εὐκίνητος ἔλαφος ἤθελεν εἶσθαι βαρυτέρα καὶ δυσκινητοτέρα καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐλέφαντος. ἀλλὰ τί λέγομεν; οὐδὲν τῶν παρόντων ζώων ἤθελεν ὑπάρχει πλέον, διότι αὐξανομένου τοῦ ὄγκου τῆς γῆς καὶ ἡ ἀτμοσφαῖρα αὐτῆς ἤθελε καταστῇ πυκνοτέρα, καὶ οὕτως οἱ ἀσθενεῖς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων πνεύμονες ἤθελον ἀδυνατήσει νὰ ὑποφέρωσι τὸν βαρὺν ἐκεῖνον ἀέρα. Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα βλέπων καὶ σπουδάζων ὁ ἀστρονόμος πῶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὴν ὕπαρξιν τῆς πανσόφως τὰ πάντα οἰκονομησάσης θείας Προνοίας, καὶ νὰ μὴν ἀνακράξῃ Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ;

Οὕτω λοιπὸν ἡ καθημερινὴ καὶ συχνὴ μελέτη τῶν φυσικῶν φαινομένων, ἰδίως δὲ ἡ ἐξέτασις τῶν ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν αἰωρουμένων μυριάδων οὐρανίων σωμάτων, ἀνυψοῖ εἰς ἄκρον τὸν νοῦν ἡμῶν, καθιστᾷ ἐν γένει τὸν ἄνθρωπον ἄξιον τοῦ προορισμοῦ του, καὶ ἐδραιώνει τὸ φρόνημα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ θείου καὶ ἀπείρου Ὄντος, τοῦ τοσαῦτα θαυμάσια ποιήσαντος.

(Ἀκολουθεῖ).

Ρ.